

Міністерство освіти і науки України
Державний біотехнологічний університет

М.В. Швиденко, О.Ю. Заярна

**ЕКОЛОГО-МОРФОЛОГІЧНА
ХАРАКТЕРИСТИКА РОСЛИН ПРИРОДНИХ
І СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ**

Навчальний наочний посібник
для здобувачів спеціальностей:
201 – «Агрономія»,
202 – «Захист і карантин рослин»

Харків – 2024

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет агрономії та захисту рослин
Кафедра землеробства та гербології ім. О.М. Можейка

М.В. Швиденко, О.Ю. Заярна

**ЕКОЛОГО-МОРФОЛОГІЧНА
ХАРАКТЕРИСТИКА РОСЛИН ПРИРОДНИХ
І СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ**

Навчальний наочний посібник
для здобувачів спеціальностей
201 – «Агрономія»,
202 – «Захист і карантин рослин»

Затверджено
рішенням навчально-методичної
комісії факультету агрономії
та захисту рослин ДБТУ
Протокол №13
від 15 лютого 2024 р.

Харків – 2024

УДК 58 (075.8)

Ш 35

Схвалено Вченою радою
Державного біотехнологічного університету
Протокол № 10 від 26 березня 2024р.

Рецензенти:

О.В. Романов – кандидат с.-г. наук, доцент кафедри плодоовочівництва і зберігання продукції рослинництва Державного біотехнологічного університету.

О.В. Твердохліб – кандидат біол. наук старший науковий співробітник, доцент кафедри ботаніки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

Швиденко М.В., Заярна О.Ю.

Ш 35 Еколого-морфологічна характеристика рослин природних і сільськогосподарських угідь: навч. наоч. посіб. для здобувачів спеціальностей: 201 – «Агрономія», 202 – «Захист і карантин рослин» //укладачі М.В. Швиденко, О.Ю. Заярна / Держ. біотехнол. ун-т. – Харків, 2024. – 90 с.

Наведена ботанічна й екологічна характеристика рослин агрофітоценозів та інших господарських угідь. Призначено для використання під час проходження навчально-польової практики з ботаніки, а також вивчення латинських назв рослин, їх морфологічних і екологічних особливостей.

УДК 58 (075.8)

© Швиденко М.В., Заярна О.Ю., 2024
© ДБТУ, 2024

ВСТУП

Морфологічна характеристика видів рослин є ключем до визначення їх у фітоценозах. У методичному посібнику наведена характеристика 80 рослин природних і сільськогосподарських угідь. Вказані їх видові назви українською та латинською мовами, а також транслітерація латинських назв. З екологічних характеристик наведені відношення рослин до умов зволоження (гігротоп), умов живлення (трофотоп) і умов освітлення. Характеристика видів супроводжується зображенням окремих органів рослини для візуального запам'ятовування і співставлення назви рослини з її морфологічним описом. Серед інших характеристик рослин наводиться їх життєва форма за класифікацією К. Раункієра, для фанерофітів – максимальний вік існування, тип кореневої системи, наявність підземних пагонів, форма стебла, у дерев форма крони, форма листової пластинки, листорозміщення і тип прикріплення до стебла, тип суцвіття (для голонасінних – характеристика шишок), колір квіток, формула квітки, тип плоду (для голонасінних – характеристика насіння).

Наведена комплексна характеристика видів дає студентам максимальну уяву про рослину, як живий природній об'єкт пов'язаний певними умовами зростання. Детальне вивчення морфолого-екологічних особливостей окремих видів рослин дає можливість узагальнити характеристики найбільш поширених родин.

Знання морфолого-екологічних особливостей видів полегшує вивчення рослинних угруповань під час навчально-польової практики з курсу «Ботаніка».

Схема морфолого-екологічних описів видів-індикаторів та умовні скорочення, що використані у тексті

РОДИНА: УКРАЇНСЬКОЮ – ЛАТИНСЬКОЮ (ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ укр.)

№ за порядком. Рисунок рослини	Вид: українською <i>Вид: латинською</i> <u>Транслітерація укр.</u>	Гігروتоп Трофотоп Відношення до умов освітлення Життєва форма за Раункієром
	<p>ЖФ: життєва форма рослини.</p> <p>В: максимальний вік існування рослини (років).</p> <p>КС: тип кореневої системи (г – глибина кореневої системи).</p> <p>ПП: підземний пагін.</p> <p>Ст: форма стебла (в – висота (м, см), Ø – діаметр (м, см)).</p> <p>Кр: форма крони дерева.</p> <p>Л: листки за складністю – прості і складні (ПС – порядок складності).</p> <p>ЛП: форма листової пластинки (д – довжина, ш – ширина, (см, мм)).</p> <p>К: кріплення листків до стебла. ЛР: розміщення листків на пагоні.</p> <p>ГП: генеративний пагін: у голонасінних – шишка, у покритонасінних – квітка.</p> <p>С: тип суцвіття, кількість квіток у суцвітті. Період цвітіння позначений римськими цифрами.</p> <p>Кв (Са, Со, А, G): колір квітки який надає оцвітину, тичинки або маточки (Ø – діаметр оцвітини (см, мм)).</p> <p>ФК: формула квітки:</p> <p>Стать квітки (шишки): ♂ – чоловіча, ♀ – жіноча;</p> <p>Форма оцвітини: × – симетрична форма оцвітини, ↑ – зигоморфна форма оцвітини;</p> <p>Елементи квітки (квітколистики): Са – чашечка (числовий індекс – кількість чашелистиків), Со – віночок (числовий індекс – кількість пелюсток), А – андроцей (числовий індекс – кількість тичинок), G – гинецей (числовий індекс – кількість маточок);</p> <p>Числові індекси елементів квітки: числовий індекс у дужках – кількість елементів квітки, що зрослися між собою; числові індекси з'єднані через знак «+» – кількість кіл в яких розташовані елементи квітки; тип зав'язі: нижня – риска над індексом G, середня – збоку індексу G, верхня – під індексом G;</p> <p>П: тип плоду (д – довжина, ш – ширина, Ø – діаметр (см, мм)). ЗП: збірний плід. СП: супліддя. Насінина у голонасінних. Період плодоношення позначений римськими цифрами.</p>	

**КЛАСИФІКАЦІЯ РОСЛИН ЗА ВІДНОШЕННЯМ
ДО УМОВ ЗВОЛОЖЕННЯ (ГІГРОТОП)**

Клас рослин	Умови зволоження	Бал
Ксерофіт	Сухі	1
Ксеро-мезофіт	Посушливі	2
Мезофіт	Свіжі (середні)	3
Мезо-гігрофіт	Вологі	4
Гігрофіт	Сирі	5
Гігро-гідрофіт	Мокрі	6
Гідрофіт	Напівводні	7

**КЛАСИФІКАЦІЯ РОСЛИН ЗА ВІДНОШЕННЯМ
ДО УМОВ ЖИВЛЕННЯ (ТРОФОТОП)**

Клас рослин	Умови живлення	Бал
Оліготроф	Бідні	1
Оліго-мезотроф	Бідно-середні	2
Мезотроф	Середні	3
Мезо-евтроф	Середньо-багаті	4
Евтроф	Багаті	5
Паразит		6

**КЛАСИФІКАЦІЯ РОСЛИН
ЗА ВІДНОШЕННЯМ ДО УМОВ ОСВІТЛЕННЯ**

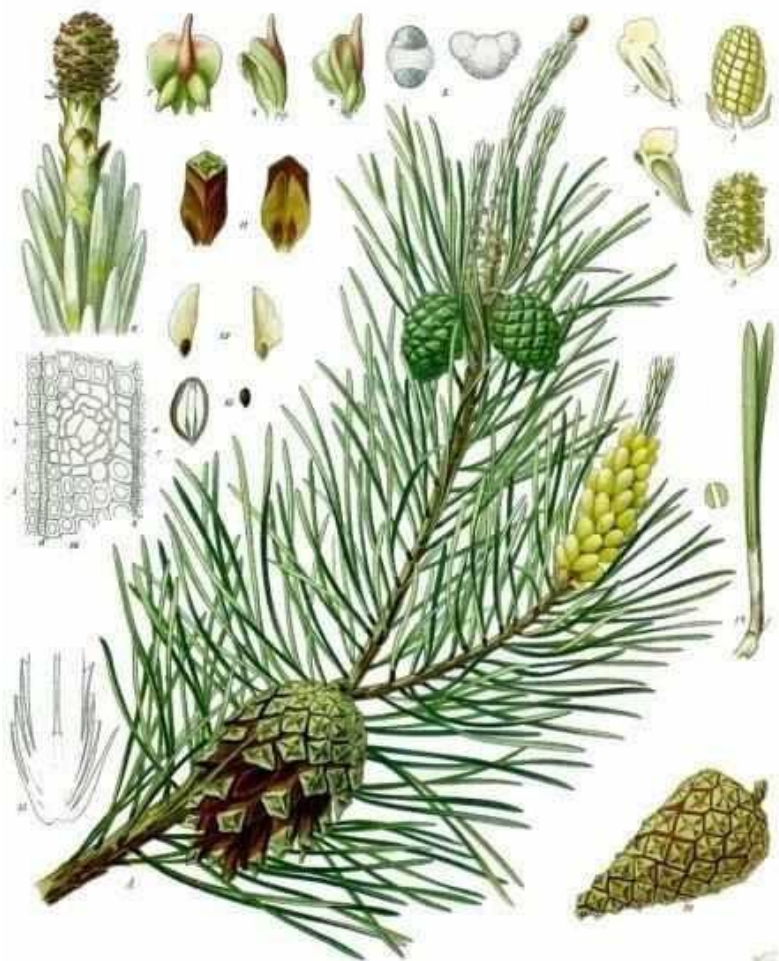
Клас рослин	Умови освітлення	Бал
Геліофіт	Світлолюбні	1
Геліо-сциогеліофіт	Світлолюбні-тіньовитривалі	2
Сциогеліофіт	Тіньовитривалі	3
Сциогеліо-сциофіт	Тіньовитривалі-тіньолюбні	4
Сциофіт	Тіньолюбні	5

ЖИТТЄВІ ФОРМИ РОСЛИН ЗА РАУНКІЄРОМ

Клас рослин	Характеристика за місцем знаходження бруньок відновлення у несприятливий період	Бал
Фанерофіт	Бруньки зимують на висоті 25 см і вище (дерева, кущі)	1
Хамефіт	Бруньки зимують на висоті 0–25 см, вкриваються снігом (напівкущі)	2
Гемікриптофіт	Бруньки зимують на рівні поверхні ґрунту (багаторічні трави)	3
Криптофіт	Бруньки зимують на підземних пагонах: кореневищах, бульбах, цибулинах (багаторічні трави)	4
Терофіт	Бруньки зимують у насінні (однорічні трави)	5

РОДИНА СОСНОВІ – *PINACEAE* (ПІНАЦЕЄ)

№1

Сосна звичайна

Pinus silvestris L.

Пінус сільвестріс

Ксеро-мезо-гігрофіт

2-4

Оліго-мезотроф

2

Геліофіт

1

Фанерофіт

1

ЖФ: – однодомне вічнозелене дерево.

В: 300–350 років.

КС: стрижнева. **ПП:** відсутній.

Ст: стовбур (в = 25–40 (50) м, Ø = 0,5–1,2 м).

Кр: високо піднята, кільчаста, конусоподібна, пізніше округла.

Л: простий – хвоя (живе 2–6 (9) років).

ЛП: лінійна (д = (2,5) 4–6 (9) см, ш = 1,5–2 мм).

К: сидяче пучкове (2 Л. у пучку). **ЛР:** чергове.

ГП: ♂ шишка жовта або рожева (д = 0,8–1,2 см);

♀ шишка сіро-зелена, сіро-коричнева, конусоподібна (д = (2,5) 3–6 (7,5) см). *Квітка і плід відсутні.*

Насінина (д ≤ 5 мм) з крилом (д = 12–20 мм).

РОДИНА ЖОВТЕЦЕВІ – *RANUNCULACEAE* (РАНУНКУЛЯЦЕЕ)

№2

Сокирки польові *Consolida regalis* S.F. Gray **Консоліда**
регаліс

Ксеро-мезофіт	2
Мезо-евтроф	4
Геліофіт	1
Терофіт	5

ЖФ: однодомна однорічна ярова трава.

КС: стрижнева, слаборозвинена. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, кругле (в = 25–60 см), зверху розгалужене, голе або трохи опушене.

Л: прості.

ЛП: еліптична, округла; трійчасто-пальчасто-розсічена (д = 2–4 см, ш = 2–4 см); сегменти Л. – лінійні, ланцетні.

К: нижніх Л. – черешкове, верхніх Л. – сидяче.

ЛР: чергове.

С: китиця. VII–VIII.

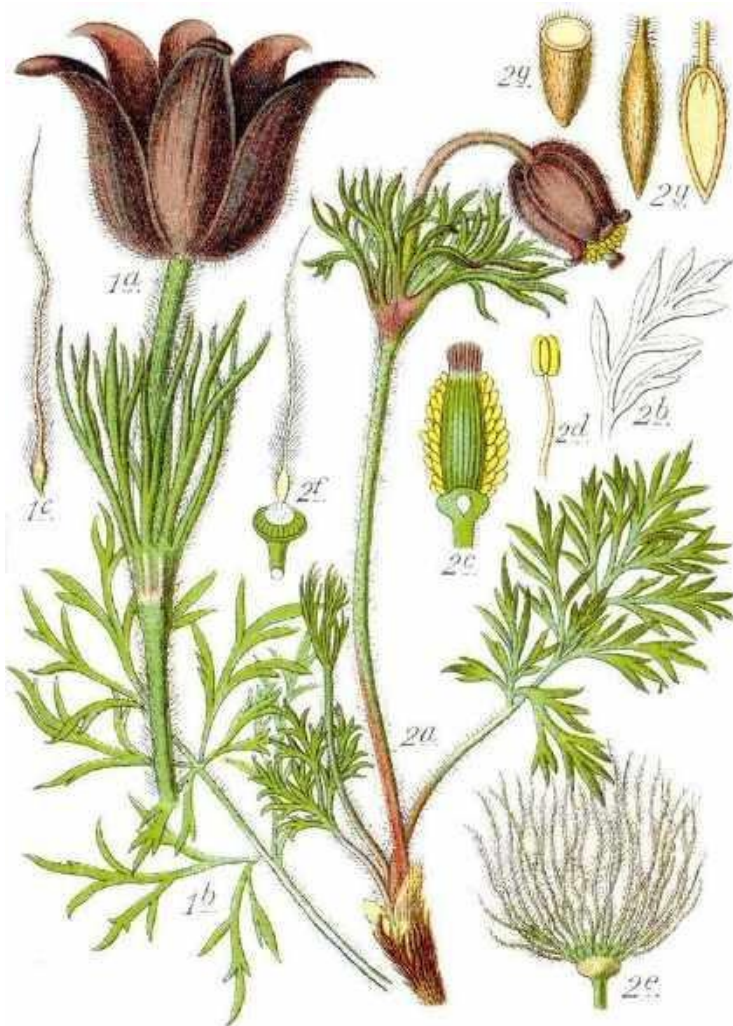
Кв (Ca): блакитна, синя (Ø = до 5 см).

ФК: $\uparrow Ca_{1+(2)+2} Co_{(2)+2} A_{\infty} G_1$

П: листянка гола (д = 12–15 мм). VIII–IX.

РОДИНА ЖОВТЕЦЕВІ – *RANUNCULACEAE* (РАНУНКУЛЯЦЕЕ)

№3

Сон український

Pulsatilla ucrainica (Ugr.) Wissjul.

Пульзатилля україніка

Ксеро-мезофіт

2

Мезотроф

3

Геліофіт

1

Гемікриптофіт

3

ЖФ: однодомна багаторічна розеткова трава (ефемероїд).

КС: мичкувата. **ПП:** кореневище.

Ст: прямостояче, кругле, м'якоопушене (в = 7–30 см).

Л: прості.

ЛП: еліптично-округла, пальчасто-пірчасто-розсічена (д = 4–12 см, ш = 5–7 см); сегменти Л. – лінійні, ланцетні.

К: черешкове, у прицвітних Л – сидяче. **ЛР:** чергове.

С: поодинокі Кв. IV–VI.

Кв (Со): фіолетова (жовта) (Ø = 5 і більше см).

ФК: × Ca₀ Co₃₊₃ A_∞ G_∞

П: горішок (д = до 6 см з осттю). **ЗП** – багатогорішок. V–VI.

РОДИНА ЖОВТЕЦЕВІ – *RANUNCULACEAE* (РАНУНКУЛЯЦЕЕ)

№4

Горицвіт

весняний *Adonis*

vernalis L. **Адоніс**

верналіс

Ксеро-мезофіт

2

Мезо-евтроф

4

Геліофіт

1

Гемікриптофіт

3

ЖФ: однодомна багаторічна трава.

КС: мичкувата. **ПП:** кореневище вертикальне.

Ст: прямостояче, кругле, гладеньке (в = 5–20 см на початку цвітіння, при дозріванні ≈ 40 см).

Л: прості

ЛП: еліптично-округла, пальчасто-пірчасто-розсічена; сегменти Л. – лінійні, ниткоподібні (д = 1–2 см., ш = 0,5–1 мм).

К: нижніх Л. – черешкове, верхніх Л. – сидяче. **ЛР:** чергове.

С: поодинокі квітки. IV.

Кв (Со): жовта (∅ = до 6 см).

ФК: × Са₅ Со_{12–20} А_∞ G_∞

П: горішок (д = 3,5–5,5 мм). **ЗП** – багатогорішок. V.

РОДИНА ЖОВТЕЦЕВІ – *RANUNCULACEAE* (РАНУНКУЛЯЦЕЕ)

№5

Жовтець повзучий

Ranunculus repens L.

Ранункулюс репенс

Мезо-гігрофіт	4
Мезо-евтроф	4
Геліофіт	1
Гемікриптофіт	3

ЖФ: однодомна багаторічна трава.

КС: мичкувата. **ПП:** кореневище скорочене.

Ст: висхідне, повзуче, кругле, розсіяно опушене
(в = 10 (15)–30 (50) см).

Л: прості.

ЛП: верхніх Л. – ланцетна, нижніх Л. – трикутна, яйцеподібна, трійчасто-розсічена; сегменти Л. – ромбічні, еліптичні.

К: нижніх Л. – черешкове, верхніх Л. – сидяче. **ЛР:** чергове.

С: напівзонтики або поодинокі верхів. Кв. V– VIII.

Кв (Со): жовта (Ø = 2–3 см).

ФК: × Ca₅ Co₅ A_∞ G_∞.

П: горішок (д ≈ 3 мм). **ЗП** – багатогорішок. VI–IX.

РОДИНА ЖОВТЕЦЕВІ – *RANUNCULACEAE* (РАНУНКУЛЯЦЕЕ)

Жовтець їдкий

Ranunculus acris L.

Ранункулюс акріс

Мезофіт

3

Мезотроф

3

Геліофіт

1

Гемікриптофіт

3

ЖФ: однодомна багаторічна розеткова трава.

КС: мичкувата. **ПП:** кореневище скорочене розгалужене.

Ст: прямостояче, ребристе (борознисте), розсіяно опушене (в = 20 (30)–50 (70) см).

Л: прості.

ЛП: верхніх Л. – трійчасто-роздільна, нижніх Л. – округла, яйцеподібна, пальчасто-розсічена; сегменти Л. – лінійно-ланцетні.

К: нижніх Л. – черешкове (д = 5–20 см), верхніх Л. – сидяче.

ЛР: чергове.

С: зонтик або поодинокі верхів. Кв. V– VIII.

Кв (Со): жовта (Ø = 1–2 см).

ФК: × С_{а5} С_{о5} А_∞ G_∞.

П: горішок (д ≈ 2,5 мм). **ЗП** – багатогорішок. VI–IX.

РОДИНА БУКОВІ – *FAGACEAE* (ФАГАЦЕЕ)

№7

Дуб
звичайний
Quercus robur L.
Кверкус робур

Ксеро-мезофіт	2
Мезо-евтроф	4
Геліофіт	1
Фанерофіт	1

ЖФ: однодомне листопадне дерево.
В: 300–400 (2000) років.
КС: стрижнева, глибока, утворює мікоризу. **ПШ:** відсутній.
Ст: прямостояче (стовбур), кругле (в = 20–40 м, Ø = до 1,5–2 м).
Кр: куляста, широко-пірамідальна, асиметрична.
Л: прості.
ЛП: видовжено-обернено-яйцеподібна, пірчасто-лопатева (д = 4–12 см, ш = 2,5–7 см.).
К: черешкове. **ЛР:** чергове.
С: ♂ сережка (д = 2–3 см); ♀ 2-3-х кв. дихазій у пазухах Л. V.
ФК: ♂ × Ca₍₄₋₈₎ Co₀ A₄₋₁₂ G₀ – жовто-зелена;
 ♀ × Ca₈ Co₀ A₀ G₍₃₎ – червонувата.
П: горіх (жолудь) (д = 1,5–3,5 см). IX–X.

РОДИНА ЩИРИЦЕВІ – AMARANTHACEAE (АМАРАНТАЦЕЕ)

№8

Щириця загнута

Amaranthus retroflexus L.

Амарантус ретрофлексус

Мезофіт

3

Евтроф

5

Геліофіт

1

Терофіт

5

ЖФ: однодомна однорічна ярова трава.

КС: стрижнева. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, ребристе, опушене, галузисте у середній і верхній частині (в = 20–80 (100) см).

Л: прості.

ЛП: яйцеподібно-ромбічна, цілісна (д = 4–14 см, ш = 2–6 см.).

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: волоть галузиста пірамідальна, у пазухах листків і на верхівці (д = 2–3 см). VI–VIII.

Кв (Ca): зелена (д = 2–2,5 мм).

ФК: ♂ × Ca₅ Co₀ A₅ G₀; ♀ × Ca₅ Co₀ A₀ G₁

П: коробочка одногніздна (насінина Ø = 1 мм). VII–IX.

РОДИНА ЛОБODOBИ – *CHENOPODIACEAE* (ХЕНОПОДИАЦЕЕ)

№9

A. Miquel 1891

Буряк

звичайний

Beta vulgaris L.

Бета вульгаріс

Мезофіт

3

Мезотроф

3

Геліофіт

1

Гемікриптофіт

3

ЖФ: однодомна одно-дворічна розеткова трава.

КС: стрижнева, коренеплід ($\varnothing = 10\text{--}25$ см). **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, ребристе, квітконос, галузисте, виростає із каудексу ($v = 0,5\text{--}1,2$ м).

Л: прості.

ЛП: яйцеподібна, цілісна

(розеткових Л. $d = 12\text{--}17$ см, $ш = 5\text{--}10$ см).

К: розеткових Л. – черешкове, стеблових Л. – сидяче.

ЛР: чергове.

С: колос складний, колоски у пазухах листків. V–VI.

Кв (Са): біло-зелена ($\varnothing \approx 0,5$ мм).

ФК: $\times Ca_5 Co_0 A_5 G_1$.

П: сім'янка (горішок). **СП** – клубочок (2–6 сім'янок, $\varnothing \approx 5\text{--}7$ мм). VIII–IX.

РОДИНА ЛОБОВОЇ – *CHENOPODIACEAE* (ХЕНОПОДІАЦЕЕ)

№10

Лобода біла *Chenopodium album* L. Хеноподіум альбум

Мезофіт	3
Мезо-евтроф	4
Геліо-сциогеліофіт	2
Терофіт	5

ЖФ: однодомна однорічна ярова трава.

КС: стрижнева, галузиста. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, ребристе, галузисте (в = 40–120 (300) см).

Л: прості.

ЛЛ: верхніх Л – ланцетна, нижніх Л. – еліптична, ромбічна, трикутна, видовжена, яйцеподібна пірчасто-лопатева (д = 4–12 см, ш = 2,5–7 см).

К: нижніх Л. – черешкове верхніх Л. – сидяче. **ЛР:** чергове.

С: колоски зібрані у волоть або складний колос.

Кв (Са): зелена.

ФК: $\times Ca_5 Co_0 A_5 G_{1-}$.

П: горішок.

РОДИНА ЛОБODOBИ – *CHENOPODIACEAE* (ХЕНОПОДІАЦЕЕ)

№11

Віниччя справжнє *Kochia scoparia* (L.) Shrad. **Кохіа скопаріа**

Ксерофіт	1
Мезо-евтроф	4
Геліо-сциогеліофіт	2
Терофіт	5

ЖФ: – однодомне однорічна ярова трава.

КС: стрижнева, глибока, розгалужена. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, ребристе, розсіяно опушене, зелене, восени червоніє (в = 30–100 (150) см).

Л: прості.

ЛП: ланцетна, лінійна, видовжена, цілісна, опушена (д = 4–7 см, ш = 0,5–1,5 см).

К: нижніх Л. – черешкове, верхніх Л. – сидяче.

ЛР: чергове.

С: колоски зібрані у волоть. VII–IX.

Кв (Са): жовта.

ФК: × Са₅ Со₀ А₅ G₁–.

П: горішок (крилатка). VIII–X.

РОДИНА ГРЕЧКОВІ – *POLYGONACEAE* (ПОЛІГОНАЦЕЕ)

№12

Щавель кислий

Rumex acetosa L.

Румекс ацетоза

Мезо-гігрофіт

4

Мезо-евтроф

4

Геліо-сциогеліофіт

2

Гемікриптофіт

3

ЖФ: дводомна багаторічна розеткова трава.

КС: мичкувата, коротка. **ПП:** кореневище.

Ст: прямостояче, ребристе, голе (в = 20–100 (120) см).

Л: прості.

ЛП: яйцеподібно-видовжена, ланцетна, стрілоподібна, цілісна (д = до 2,5–13 см, ш = до 1,5–5 см.).

К: нижніх Л. – черешкове, верхніх Л. – сидяче. **ЛР:** чергове.

С: ♂ і ♀ китиця складна (волоть). V–VI.

Кв (Со): ♂ червона, рожева, ♀ жовта.

ФК: ♂ × $Ca_0 Co_{3+3} A_{3+3} G_0$; ♀ × $Ca_0 Co_{3+3} A_0 G_{(3)}$

П: горішок тригранний (д = 1,5–2 мм, ш ≈ 1 мм). VII–VIII.

РОДИНА ГРЕЧКОВІ – *POLYGONACEAE* (ПОЛІГОНАЦЕЕ)

№13

Гречка посівна *Fagopyrum
esculentum* Moench

Фагопірум ескулентум

Мезофіт	3
Мезо-евтроф	4
Геліофіт	1
Терофіт	5

ЖФ: однодомна однорічна ярова трава.

КС: стрижнева. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, ребристе (в = 20–70 см).

Кр: куляста, широко-пірамідальна, асиметрична.

Л: прості.

ЛП: яйцеподібна, трикутна, серцеподібна, цілісна (д = 1,7–6,5 см).

К: нижніх Л. – черешкове, верхніх Л. – сидяче.

ЛР: чергове / супротивне.

С: китиця, щиток.

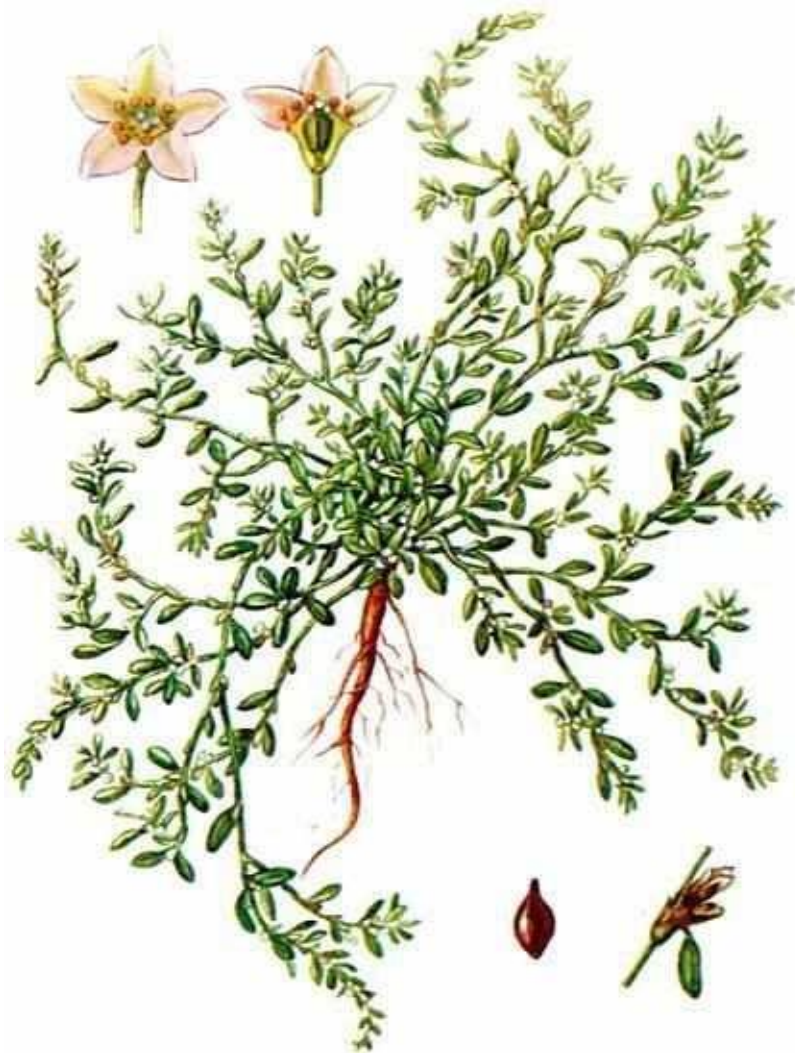
Кв (Со): червоно-біла (Ø ≈ 0,9 мм).

ФК: × Са₀ Со₅ А₅₊₃ G₍₃₎

П: горішок (д = 5–7 мм). IX–X.

РОДИНА ГРЕЧКОВІ – *POLYGONACEAE* (ПОЛІГОНАЦЕЕ)

№14

Гірчак звичайний

Polygonum aviculare L.

Полігонум авікулярє

Мезофіт	3
Евтроф	5
Геліофіт	1
Терофіт	5

ЖФ: однодомна однорічна ярова трава.

КС: стрижнева, глибока.

ПП: відсутній.

Ст: лежаче, висхідне, галузисте, кругле, голе (в = 20–80 см).

Л: прості.

ЛП: еліптична, видовжена, цілісна (д = 7–13 мм, ш = 5–7 мм)

К: нижніх Л. – черешкове, верхніх Л. – сидяче. прилистки – раструби, буроваті у нижній половині.

ЛР: чергове.

С: пучки у пазухах листків. VI–IX.

Кв (Со): рожево-біло-зелена (Ø ≈ 0,5 мм).

ФК: × Ca₀ Co₍₅₎ A₈ G₍₃₎.

П: горішок тригранний (д ≈ 3 мм). VII–IX.

РОДИНА ГАРБУЗОВІ – *CUCURBITACEAE* (КУКУРБИТАЦЕЕ)

№15

Кавун звичайний

Citrullus lanatus (Thunb.) Matsum et Nakai

Цитруллюс лянатуc

Ксеро-мезофіт	2
Мезотроф	3
Геліофіт	1
Терофіт	5

ЖФ: однодомна однорічна ярова трава.

КС: стрижнева, розгалужена (γ = більше 1 м). **ПП:** відсутній.

Ст: сланке, повзуче, ліана, ребристе 5-гранне, густо опушене (д = до 5 м).

Л: прості (1–2 ПС). Придатки – вусики 2-роздільні у пазухах Л.

ЛП: яйцеподібна, трикутна, пальчасто-пірчасто-лопатева-роздільна, опушена (д = 10–20 см, ш = 7–15 см).

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: ♂ Кв поодинокі (китиця); ♀ Кв поодинокі у пазухах листків. VII–VIII.

Кв (Со): жовті (♂ \emptyset = 2–2,5 см, ♀ \emptyset = 2,5–3 см).

ФК: ♂ \times Ca₍₅₎ Co₍₅₎ A₍₂₎₊₍₂₎₊₁ G₀; ♀ \times Ca₍₅₎ Co₍₅₎ A₀ G₍₃₎.

П: гарбузина (несправжня ягода) (м = 6–12 кг). VIII–IX.

РОДИНА ГАРБУЗОВІ – *CUCURBITACEAE* (КУКУРБИТАЦЕЕ)

№16

Диня посівна

Melo sativus Sager ex M.Roem.

Мельо сатівус

Ксеро-мезофіт

2

Мезо-евтроф

4

Геліофіт

1

Терофіт

5

ЖФ: однодомна однорічна ярова трава.

КС: стрижнева. **ПП:** відсутній.

Ст сланке, повзуче, ліана, ребристе 5-гранне, густо опушене (д = до 3 м).

Л: прості (1 ПС). Придатки – вусики у пазухах Л.

ЛП: округло-серцеподібна, трічasto-пальчасто (п'яти) лопа-тева, опушена (д = 6–20 см).

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: ♂ шиток; ♀ Кв поодинокі у пазухах листків. VII–VIII.

Кв (Со): жовті (♂ Ø = 2–2,5 см, ♀ Ø = 2,5–3 см).

ФК: ♂ × Ca(5) Co(5) A(2)+(2)+1 G0; ♀ × Ca(5) Co(5) A0 G(3).

П: гарбузина (м = 1,5–16 кг). VIII–IX.

РОДИНА ГАРБУЗОВІ – *CUCURBITACEAE* (КУКУРБИТАЦЕЕ)

№17

**Огірок
посівний**
Cucumis sativus L.
Кукуміс сатівус

Мезофіт	3
Евтроф	5
Геліофіт	1
Терофіт	5

ЖФ: – однодомна однорічна ярова трава.

КС: стрижнева. **ПП:** відсутній.

Ст: сланке, повзуче, витке, ліана, ребристе 5-гранне, густо опушене (д = 1–2 м).

Л: прості. Придатки – вусики у пазухах Л.

ЛП: округло-серцеподібна, еліптична, яйцеподібна, трічато-пальчасто- (п'яти-) лопатева, опушена (д = 6–15 см).

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: ♂ китиця; ♀ Кв поодинокі (дихазій) у пазухах листків. V–VII

Кв (Со): жовті (♂ Ø = 2–2,5 см, ♀ Ø = 2,5–3 см).

ФК: ♂ × Ca₍₅₎ Co₍₅₎ A₍₂₎₊₍₂₎₊₁ G₀; ♀ × Ca₍₅₎ Co₍₅₎ A₀ G₍₃₎.

П: гарбузина (м = 0,05–0,4 (3–4) кг). VI– VIII.

РОДИНА ГАРБУЗОВІ – *CUCURBITACEAE* (КУКУРБИТАЦЕЕ)

№18

Гарбуз звичайний

Cucurbita pepo L.

Кукурбіта пепо

Мезофіт	3
Евтроф	5
Геліофіт	1
Терофіт	5

ЖФ: однодомна однорічна ярова трава.

КС: стрижнева, розгалужена.

ПП: відсутній.

Ст: сланке, повзуче, ребристе 5-гранне, густо жорстко опушене (д = до 5–8 м).

Л: прості. Придатки – вусики у пазухах Л.

ЛП: округло-серцеподібна, пальчастолопатева-роздільна (д = до 25 см)

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: ♂ пучками; ♀ Кв поодинокі у пазухах листків. VI–VII.

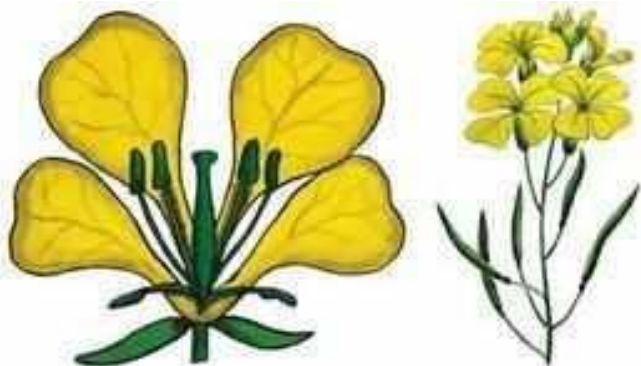
Кв (Со): жовті (♀ Ø = 6–10 см).

ФК: ♂ × Ca₍₅₎ Co₍₅₎ A₍₅₎ G₀; ♀ × Ca₍₅₎ Co₍₅₎ A₀ G₍₃₎.

П: гарбузина (м = 1–4 (50) кг). VII– IX.

РОДИНА КАПУСТЯНИ – *BRASSICACEAE* (БРАССІКАЦЕЕ)

№19

Капуста городня качана *Brassica oleraceae* L. var. *capitata* L. **Брассіка олєрацеа вар. капітата**

Мезо-гігрофіт	4
<i>Евтроф</i>	5
<i>Геліофіт</i>	1
Хамефіт	2

ЖФ: однодомна дворічна розеткова трава.

КС: мичкувата ($\Gamma = 30-50$ см). **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, кругле, ребристе (1-й рік в = 30–50 см, $\varnothing =$ до 3–6 см, 2-й рік в = до 150 см).

Л: прості.

ЛП: обернено-яйцеподібна, ліроподібна, цілісна.

К: нижніх Л. – черешкове, верхніх Л. – сидяче. **ЛР:** чергове.

С: китиця. V–VI.

Кв (Со): жовті ($\varnothing =$ до 2 см).

ФК: $\times Ca_{2+2} Co_{2+2} A_{2+4} G_{(2)}$.

П: стручок (д = до 10 см). VIII–IX.

РОДИНА КАПУСТЯНИ – *BRASSICACEAE* (БРАССІКАЦЕЕ)

№20

Гірчиця польова

Sinapis arvensis L.

Сінапіс арвензіс

Мезофіт

3

Мезо-евтроф

4

Геліофіт

1

Терофіт

5

ЖФ: однодомна однорічна ярова розеткова трава.

КС: стрижнева. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, ребристе, галузисте, жорстко опушене (в = 30–100 см).

Л: прості.

ЛП: видовжено-зворотно-яйцеподібна, ліровидна, цілісна; нижніх Л. – пірчасто-лопатева (д = 2–9 см, ш = 1,5–5,5 см.).

К: нижніх Л. – черешкове, верхніх Л. – короткочерешкове (сидяче). **ЛР:** чергове.

С: китиця (напочатку Цв. д = 2–3 см, наприкінці Цв. д = 15–30 см). V–VI.

Кв (Со): жовті (Ø = до 2 см).

ФК: × Ca₂₊₂ Co₂₊₂ A₂₊₄ G₍₂₎.

П: стручок (д = 3–7 см). VII–VIII.

РОДИНА КАПУСТЯНИ – *BRASSICACEAE* (БРАССІКАЦЕЕ)

№21

Редька посівна (Редис)

Raphanus sativus L. var. *radicula*

DC. **Рафанус сатівус вар.**

радікуля

Мезофіт	3
Мезотроф	3
Геліофіт	1
Терофіт	5

ЖФ: однодомна однорічна ярова розеткова трава.

КС: стрижнева (коренеплід $\varnothing = 1-5$ см).

ПП: відсутній.

Ст: прямостояче, кругле (квітконос в = 30–100 см).

Л: прості.

ЛП: видовжено-обернено-яйцеподібна, ліровидна, нижніх Л. – пірчасто-розсічена, опушена (д = до 20 см).

К: нижніх Л. – черешкове, верхніх Л. – короткочерешкове (сидяче). **ЛР:** чергове.

С: китиця. V–VI.

Кв (Со): білі, рожеві, фіолетові ($\varnothing =$ до 2 см).

ФК: $\times Ca_{2+2} Co_{2+2} A_{2+4} G_{(2)}$.

П: стручок (д = 2,5–7,5 см). VII–VIII.

РОДИНА КАПУСТЯНИ – *BRASSICACEAE* (БРАССІКАЦЕЕ)

№22

Грицики звичайні

Capsella bursa-pastoris (L.) Medik.

Капселля бурса-пасторіс

Мезофіт

3

Мезо-евтроф

4

Геліо-сциогеліофіт

2

Терофіт

5

ЖФ: однодомна однорічна ярова розеткова трава
(дає 2–3 покоління за рік).

КС: стрижнева. **ПП:** відсутній.

Ст: висхідне, прямостояче, ребристе галузисте (в = 20–60 см).

Л: прості.

ЛП: ланцетна, еліптична, видовжена, цілісна, нижніх Л. – пірчато-роздільна (д = 5–10 (15) см).

К: розеткових Л. – черешкове, верхніх Л. – сидяче. **ЛР:** чергове.

С: китиця. IV–IX.

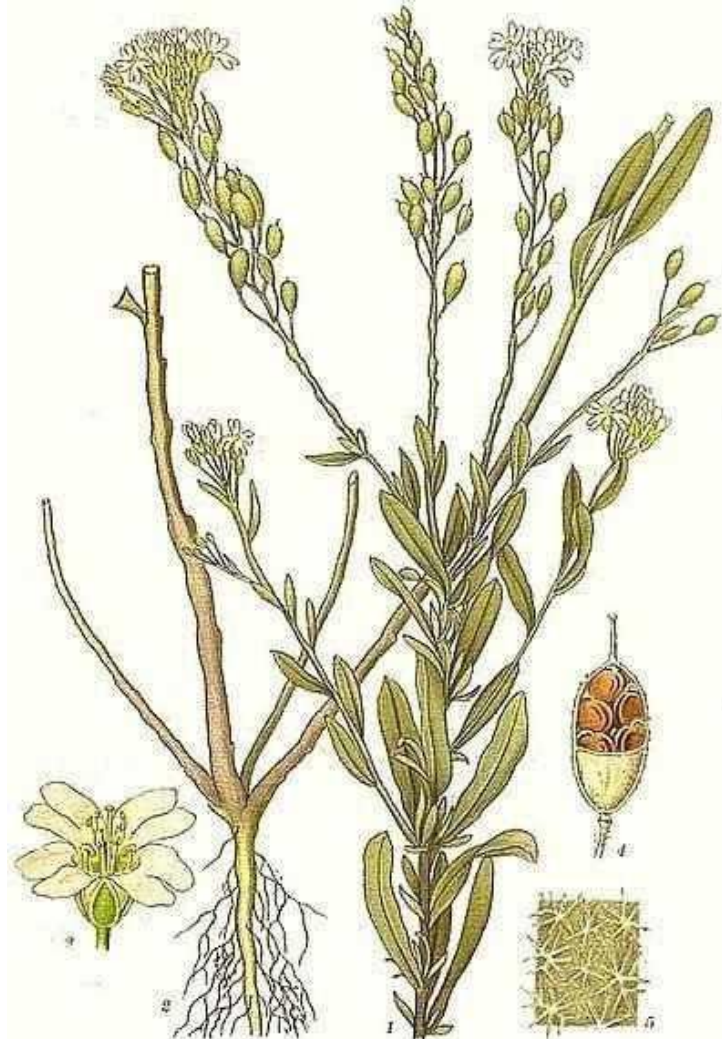
Кв (Со): білі (Ø = 4–7 мм).

ФК: × Ca₂₊₂ Co₂₊₂ A₂₊₄ G₍₂₎.

П: стручечок обернено-серцеподібний (трикутний)
(д = 5–8 мм, ш = 4–5 (8) мм). V–IX.

РОДИНА КАПУСТЯНИ – *BRASSICACEAE* (БРАССІКАЦЕЕ)

№23

Гикавка сіра *Berteroa*

incana (L.) DC.

Бертероа інкана

Ксеро-мезофіт

2

Мезотроф

3

Геліо-сциогеліофіт

2

Гемікриптофіт

3

ЖФ: однодомна дворічна трава.

КС: стрижнева. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, кругле, галузисте, опушене (в = 20–65 см).

Л: прості.

ЛП: ланцетна, цілісна (д = 1,5–5 см, ш = 0,3–2 см.).

К: нижніх Л. – короткочерешкове, верхніх Л. – сидяче.

ЛР: чергове.

С: китиця. V–IX.

Кв (Со): білі (Ø = 1–1,5 мм).

ФК: × Ca₂₊₂ Co₂₊₂ A₂₊₄ G₍₂₎.

П: стручечок еліптичний (д = 6–9 мм, ш = 4–4,5 мм). VI–IX.

РОДИНА КАПУСТЯНИ – *BRASSICACEAE* (БРАССІКАЦЕЕ)

№24

Хрін звичайний

Armoracia rusticana Gaerth. Mey. et Scher

Арморація рустікана

Мезофіт	3
Мезотроф	3
Геліофіт	1
Гемікритофіт	3

ЖФ: однодомна багаторічна трава.

КС: стрижнева. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, галузисте, ребристе (в = 50–150 см).

Л: прості.

ЛП: ланцетна, еліптична, видовжена, цілісна, пірчасто-лопатева (розсічена) (д = до 50 см, ш = 5–7 см).

К: нижніх Л. –черешкове, верхніх Л. –сидяче. **ЛР:** чергове.

С: китиця. VI.

Кв (Со): білі (Ø = 1–1,5 мм).

ФК: × Ca₂₊₂ Co₂₊₂ A₂₊₄ G₍₂₎.

П: стручечок (д = 5–6 см). VIII.

РОДИНА АГРУСОВІ – *GROSSULARIACEAE* (ГРОССУЛЯРИАЦЕЕ)

№25

Смородина

червона *Ribes*

rubrum L. **Рібес**

рубрум

Мезофіт

3

Мезо-евтроф

4

Геліо-циогеліофіт

2

Фанерофіт

1

ЖФ: однодомний багаторічний листопадний кущ.

КС: мичкувата (г = до 2 м). **ПШ:** відсутній.

Ст: прямостояче, кругле, стовбурець (в = 1–2 м).

Л: прості.

ЛШ: округла, яйцеподібна, 3–5-тилопатева, знизу опушена (д = 3–5 (12) см).

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: 6–25-ти Кв. китиця (д = 4–12 см). V–VI.

Кв (Со): зеленуваті ($\varnothing \approx 5$ мм).

ФК: $\times Ca_5 Co_5 A_5 G_{(2)}$.

П: ягода червона ($\varnothing = 0,8–1,1$ см). VII–VIII.

РОДИНА АГРУСОВІ – *GROSSULARIACEAE* (ГРОССУЛЯРИАЦЕЕ)

№26

Аґрус відхилений *Grossularia reclinata* (L.) Mill. **Гроссулярія рекліната**

Мезофіт	3
Мезо-евтроф	4
Геліо-циогеліофіт	2
Фанерофіт	1

ЖФ: однодомний багаторічний листопадний кущ.

КС: мичкувата (г = до 1,5 м). **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, кругле, стовбурець, (в = до 1 м).

Л: прості. Шипи трироздільні або прості.

ЛП: округла, яйцеподібна, 3–5-тилопатева, гола або короткоопушена (д = 3 (6) см, ш = 1–3,5 см).

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: поодинокі Кв., китиця (д = до 8 см). V–VI.

Кв (Со): зеленуваті, червонуваті (Ø ≈ 5 мм).

ФК: × Ca₍₅₎ Co₅ A₅ G₍₂₎.

П: ягода еліптична, куляста (Ø = до 1,2 (3–4) см). VII–VIII.

РОДИНА РОЗОВІ – ROSACEAE (РОЗАЦЕЕ)

№27

Груша звичайна

Pyrus communis L.

Пірус коммуніс

Ксеро-мезофіт

2

Мезо-евтроф

4

Геліо-сциогеліофіт

2

Фанерофіт

1

ЖФ: однодомне багаторічне листопадне дерево, (кущ).

В: 300–400 років.

КС: стрижнева, глибока. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, кругле, стовбур, несе пагони видозмінені у колючки (в = 20–30 м, Ø = до 1,5–2 м).

Кр: куляста, асиметрична (Ø = до 8 (17) м).

Л: прості.

ЛП: еліптична, яйцеподібна, цілісна (д = 2–5–7 см, ш = 1,5–2,5 см).

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: 6–12 Кв. щиток. IV–V (до розпускання листків).

Кв (Со): біла (Ø = 2–3 см).

ФК: ×Ca₅ Co₅ A_{xx}G₍₅₎.

П: яблуко (Ø = 3–4 см). VIII–IX.

РОДИНА РОЗОВІ – ROSACEAE (РОЗАЦЕЕ)

№28

Яблуня домашня

Malus domestica Borkh.

Малюс доместіка

Мезофіт

3

Мезо-евтроф

4

Геліофіт

1

Фанерофіт

1

ЖФ: однодомне багаторічне листопадне дерево.

В: до 300 років.

КС: стрижнева, глибока. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, кругле, стовбур,
(в = 10–14 (20) м, Ø = до 0,9 м).

Кр: широка, розкидиста, рідше куляста.

Л: прості.

ЛП: еліптична, яйцеподібна, (д = 5–10 см).

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: 5–6 Кв. щиток. IV–VI (одночасно з розпусканням Л.).

Кв (Со): біла (Ø = 1–2 (4–5) см).

ФК: ×Ca₍₅₎ Co₅ A_∞G₍₅₎.

П: яблуко (Ø = 3–4 (15) см). VIII–X.

РОДИНА РОЗОВІ – ROSACEAE (РОЗАЦЕЕ)

№29

Горобина

звичайна *Sorbus*

aucuparia L.

Сорбус аукупарія

Мезофіт 3

Мезотроф 3

Сциогеліофіт 3

Фанерофіт 1

ЖФ: однодомне багаторічне листопадне дерево, (кущ), ацидофіл.

В: 100–200 (300) років.

КС: мичкувата поверхнева ($r \approx 2$ м). **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, кругле, стовбур ($v = 5–10$ (15) м).

Кр: округла, ажурна ($\varnothing = 4–7,5$ см).

Л: складні непарнопірчасті (7–15 ЛП., 1 ПС; $d =$ до 20 см).

ЛП: ланцетна, видовжена ($d = 5–10$ см, $ш = 1,5$ см).

К: черешкове (рахіс). **ЛР:** чергове.

С: складний щиток ($\varnothing =$ до 10 см). V–VI.

Кв (Со): біла ($\varnothing = 0,8–1,5$ см).

ФК: $\times Ca_5 Co_5 A_x G_{(5)}$.

П: яблуко ($\varnothing = 1$ см). IX–X.

РОДИНА РОЗОВІ – *ROSACEAE* (РОЗАЦЕЕ)

№30

Ірга овальна *Amelanchier ovalis* Medikus

Амелянхієр оваліс

Мезофіт	3
Мезотроф	3
Геліофіт	1
Фанерофіт	1

ЖФ: однодомний багаторічний листопадний кущ.

В: 40–50 років.

КС: мичкувата, поверхнева. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, кругле, стовбурець (в = 0,5–3 (6) м).

Кр: куляста, широко-пірамідальна, асиметрична.

Л: прості.

ЛП: яйцеподібна, зворотно-яйцеподібна, еліптична, цілісна
(д = 4 см, ш = 2,5 см).

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: 3–10 Кв. китиця. IV–V (до появи листків).

Кв (Со): біла (Ø = 2,6–3,2 см).

ФК: ×Са₅ Со₅ А_∞G₍₇₋₅₎.

П: ягода (Ø = 0,5–1,5 см). VII.

РОДИНА РОЗОВІ – *ROSACEAE* (РОЗАЦЕЕ)

№31

Глід пірчастий *Crataegus pinnatifida* Bunge **Кратегус піннатіфіда**

Мезофіт	3
Мезотроф	3
Геліо-сциогеліофіт	2
Фанерофіт	1

ЖФ: однодомне багаторічне листопадне дерево (кущ).

В: 300–400 (2000) років.

КС: стрижнева. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, кругле, стовбур (в = до 6 м) з нечисельними колючками (д = 1–2 см).

Кр: куляста.

Л: прості. Прилистки серпоподібні (д = 1,5 см).

ЛП: яйцеподібна, пірчасто-роздільна (д = 5–12 см, ш = 4–8 см).

К: черешкове (д = 2–6 см). **ЛР:** чергове.

С: 12–20 кв. щиток (Ø = 5–8 см). V–VI.

Кв (Со): біло-розові (Ø = 0,8–1,2 см).

ФК: $\times Ca_5 Co_5 A_{\infty} G_{(1-5)}$.

П: яблуко (Ø = 1,2–1,8 см). VII–VIII.

РОДИНА РОЗОВІ – *ROSACEAE* (РОЗАЦЕЕ)

№32

Малина

звичайна *Rubus*

idaeus L. **Рубус**

ідеус

Мезофіт

3

Евтроф

5

Геліо-сциогеліофіт

2

Фанерофіт

1

ЖФ: однодомний багаторічний листопадний кущ.

КС: мичкувата (стрижнева). **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, поникле, стовбурець, (в = 1,5 (2) м),
вкрите прямими шипами (розвивається 2 роки).

Л: складні (3–5 (7) ЛП, 1 ПС) непарно-пірчасті.

Прилистки ниткоподібні.

ЛП: еліптична, прямо- і зворотно яйцеподібна (д = до 10 см).

К: черешкове. **ЛР:** чергове, за довжиною стебла.

С: щиток 5–12 Кв. VI.

Кв (Со): біла (Ø ≈ 2 см).

ФК: × Са₍₅₎ Со₅ А_∞ G_∞.

П: кістянка збірна (Ø ≈ 1,2–1,8 см). VII–VIII.

РОДИНА РОЗОВІ – *ROSACEAE* (РОЗАЦЕЕ)

№33

Суниці садові (ананасні)

Fragaria magna Thuill.

Фрагарія магна

Мезофіт 3

Евтроф 5

Геліофіт 1

Гемікриптофіт 3

ЖФ: однодомна багаторічна розеткова трава.

КС: мичкувата (г = 10–30 см). **ПП:** кореневище.

Ст: пряме або висхідне (в = 10–20 (45) см).

Горизонтальні пагони – вуси.

Л: складні, трійчаті (3 ЛП, 1 ПС).

ЛП: середня – еліптична, яйцеподібна на короткому черешку;
бічні – косо-яйцеподібні (д = 4–15 см).

К: черешкове, рахіс (д ≈ 10–30 см).

ЛР: чергове, прикореневе.

С: щиток. V–VI.

Кв (Со): біла.

ФК: × Ca₍₅₎ Co₅ A_∞ G_∞.

П: горішок. **ЗП:** багатогорішок, суничина (∅ = 2–5 см). VI–VII.

РОДИНА РОЗОВІ – ROSACEAE (РОЗАЦЕЕ)

№34

Персик звичайний

Persica vulgaris Mill.

Персіка вульгаріс

Ксеро-мезофіт	2
Мезо-евтроф	4
Геліофіт	1
Фанерофіт	1

ЖФ: однодомне багаторічне листопадне дерево.

В: 10–12 (25) років.

КС: стрижнева, глибока. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, кругле, стовбур (в = 3–5,5 (9) м, Ø = до 30 см).

Кр: куляста (Ø = 3,5–5 (9) м).

Л: прості.

ЛП: видовжено-ланцетна (д = 8–15 см, ш = 2–3,5 см).

К: черешкове (д = 1–2 см). **ЛР:** чергове.

С: поодинокі і парні Кв. IV (до або одночасно з розпусканням Л.).

Кв (Со): розові, червоні (Ø = 2,5–3,5 см).

ФК: × Ca₍₅₎ Co₅ A_∞ G₁.

П: кістянка (Ø ≈ 3–7–12 см). VI–IX..

РОДИНА РОЗОВІ – *ROSACEAE* (РОЗАЦЕЕ)

№35

Абрикос звичайний

Armenica vulgaris Lam.

Арменіка вульгаріс

Ксеро-мезофіт 2

Мезотроф 3

Геліофіт 1

Фанерофіт 1

ЖФ: однодомне багаторічне листопадне дерево.

В: 50–150 років.

КС: стрижнева (д = до 2 м). **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, кругле, стовбур
(в = 4–9 (17) м, Ø = 20–30 (60) см).

Кр: куляста (Ø = 4–6 (11) м).

Л: прості.

ЛП: широко-яйцеподібна, еліптична, яйцеподібна (д = 6–9 см, ш = 5–7 см.).

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: поодинокі і парні Кв. IV (до розпускання Л.).

Кв (Со): білі (Ø = 2,5–3 см).

ФК: × Ca₍₅₎ Co₅ A_{25–45} G₁.

П: кістянка (д = 2,5–4 см, ш = 2–3,5 см). VI–VIII.

РОДИНА РОЗОВІ – *ROSACEAE* (РОЗАЦЕЕ)

№36

Слива колюча (Терен)

Prunus spinosa L.

Прунус спіноза

Ксеро-мезофіт 2

Мезотроф 3

Геліофіт 1

Фанерофіт 1

ЖФ: однодомний багаторічний листопадний кущ (дерево).

В: до 25 років.

КС: стрижнева, глибока, утворює мікоризу. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, кругле, стовбурець, гіллясте, вкрите колючками (в = 3,5–4,5 (8) м).

Кр: куляста.

Л: прості.

ЛП: еліптична, обернено-яйцеподібна (д = 2–4 см).

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: поодинокі і парні Кв. III–V (до розпускання Л.).

Кв (Со): білі (Ø = 1,4–1,8 см).

ФК: × Ca₍₅₎ Co₅ A₂₀ G₁.

П: кістянка (Ø ≈ 1 см). VII–VIII.

РОДИНА РОЗОВІ – ROSACEAE (РОЗАЦЕЕ)

№37

Слива домашня

Prunus domestica L.

Прунус доместіка

Мезофіт	3
Мезотроф	3
Геліофіт	1
Фанерофіт	1

ЖФ: однодомне багаторічне листопадне дерево.

В: 12–15 (25–30) років.

КС: стрижнева. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, кругле, стовбур (в = 6–12 м, Ø = 10–25 см).

Кр: куляста.

Л: прості.

ЛП: еліптична, обернено-яйцеподібна, цілісна
(д = 4–10 см, ш = 2–5 см).

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: поодинокі і парні Кв. III–V (до розпускання Л.).

Кв (Со): білі (Ø = 1,5–2 см).

ФК: × Ca₍₅₎ Co₅ A₂₀ G₁.

П: кістянка (Ø = 10–15 см). VII–VIII.

РОДИНА РОЗОВІ – *ROSACEAE* (РОЗАЦЕЕ)

№38

Черешня

Cerasus avium (L.) Moench.

Церазус авіум

Ксеро-мезофіт	2
<i>Евтроф</i>	5
Сциогеліофіт	3
Фанерофіт	1

ЖФ: однодомне багаторічне листопадне дерево.

В: 100 і більше років.

КС: стрижнева, поверхнева. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, кругле, стовбур (в = 10–15 м, Ø = 50–60 см).

Кр: куляста (Ø = 6–8 м).

Л: прості.

ЛП: еліптична, видовжено-яйцеподібна (д = 16 см, ш = 8 см).

К: черешкове (д = 2,5–6 см).

ЛР: чергове.

С: зонтик. IV–V (одночасно з розпускання Л.).

Кв (Со): білі (Ø ≈ 3 см).

ФК: × Ca₍₅₎ Co₅ A₂₀ G₁.

П: кістянка (Ø = 2 см). VII– VIII.

РОДИНА РОЗОВІ – *ROSACEAE* (РОЗАЦЕЕ)

№39

Черемха звичайна

Prunus avium Mill.

Падус авіум

Мезо-гігрофіт	4
Мезо-евтроф	4
Геліо-сциогеліофіт	2
Фанерофіт	1

ЖФ: – однодомне багаторічне листопадне дерево.

В: 60–80 (150) років.

КС: стрижнева, поверхнева. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, кругле, стовбур (в = 8–10 (18) м, Ø = до 40 см).

Кр: куляста, широко-пірамідальна, асиметрична.

Л: прості.

ЛП: видовжено-еліптична (д = до 15 см, ш = до 7 см).

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: китиця (д = до 12 см). V.

Кв (Со): білі (Ø = до 1,5 см).

ФК: × Ca₍₅₎ Co₅ A₂₀ G₁.

П: кістянка (Ø = 2 см). VII– VIII..

РОДИНА БОБОВІ – FABACEAE (ФАБАЦЕЕ)

№40

Горох посівний

Pisum sativum L.

Пізум сатівум

Мезофіт	3
Евтроф	5
Геліофіт	1
Терофіт	5

ЖФ: однодомна однорічна ярова трава.

КС: стрижнева, (г = 1,5 м). **ПП:** відсутні.

Ст: прямостояче, витке, чіпке, чотиригранне (в = 50–300 см).

Л: складні парнопірчасті (2–3 пари ЛП., 1 ПС).

Вусики – видозмінені Л. (3–5 (7) пар). Прилистки парні напів-серцеподібні. (д = 10–12 см).

ЛП: еліптична, зворотно-яйцеподібна, (д = 4–7 см, ш = 2–3 см.).

К: черешкове (рахіс). **ЛР:** чергове.

С: китиця. VI– VII.

Кв: біла (д = 1,5–3,5 см).

ФК: ↑ Ca₍₅₎ Co₁₊₂₊₍₂₎ A₍₉₎₊₁ G₍₁₎

П: біб (д = 3–10 см). VIII–IX

РОДИНА БОБОВІ – FABACEAE (ФАБАЦЕЕ)

№41

Еспарцет виколистий

Onobrychis viciifolia Scop.

Онобріхус віцііфолія

Ксеро-мезофіт	2
Мезотроф	3
Геліофіт	1
Гемікриптофіт	3

ЖФ: однодомна багаторічна трава.

КС: стрижнева (Г = до 2 м). **ПП:** каудекс.

Ст: прямостояче, висхідне, ребристе, галузисте, рідко-опушене (в = (15) 40–80 см).

Л: складні, парнопірчасті (6–14 пар ЛП, 1 ПС).

ЛП: яйцеподібна, видовжена, еліптична (д = 1,5–2 (3,5) см, ш = 0,5–0,6 (0,7) мм).

К: черешкове (рахіс). **ЛР:** чергове.

С: китиця (д = 4–9 см). VI–VII.

Кв: блідо-рожева, червона (д = 10–13 мм).

ФК: $\uparrow Ca_{(5)} Co_{1+2+(2)} A_{(9)+1} G_1$

П: біб однонасінневий (д = 6–8 мм). VIII–IX.

РОДИНА БОБОВІ – FABACEAE (ФАБАЦЕЕ)

№42

**Робінія звичайна (Біла
акація) *Robinia***

pseudoacacia L.

Робінія псевдоакація

Ксеро-мезофіт	2
<i>Оліго-мезотроф</i>	2
<i>Геліофіт</i>	1
Фанерофіт	1

ЖФ: однодомне багаторічне листопадне дерево.

В: 300 (400) років.

КС: стрижнева (г = 12–15 м). **ПП:** відсутній.

Ст: прямостоячий, круглий, стовбур

(в = 20–25 (35) м, Ø = 0,3–0,4 (1) м).

Кр: ажурна, широко циліндрична, закруглена.

Л: складні (д = 10–25 (45) см), непарнопірчасті (9–19 пар ЛП, 1 ПС) з шиповидними прилистками (д = до 2 см).

ЛП: еліптичні (д = 2–4,5 см, ш = 1,5–2 см)

К: черешкове (рахіс). **ЛР:** чергове.

С: китиця (5–15 Кв.), (д = 10–25 см). V–VI.

Кв (Со): біла (Ø = до 3,5 см). **ФК:** ↑ Ca₍₅₎ Co₁₊₂₊₍₂₎ A₍₉₎₊₁ G₁.

П: біб (д = 5–12 см, ш = 1–1,5 см). X.

РОДИНА ЛЬОНОВІ – *LINACEAE* (ЛІНАЦЕЄ)

№43

Льон звичайний
(довгунець) *Linum*
usitatissimum L. **Ліну**
узїтатїссїмум

Ксеро-мезофіт	2
<i>Мезотроф</i>	3
<i>Геліофіт</i>	1
Терофіт	5

ЖФ: однодомна однорічна ярова трава.
КС: стрижнева. **ПП:** відсутні.
Ст: прямостояче, кругле, галузисте у верхній частині (в = 60–120 (150) см).
Л: прості.
ЛП: лінійно-ланцетна (д = 2–3 см, ш = 3–4 мм).
К: сидяче. **ЛР:** чергове.
С: монохазій звивина. V–VI.
Кв (Со): блакитна (Ø = 1,5–2,4 см).
ФК: × Са₅ Со₅ А₅; [(5) + 5 st] G₍₁₎.
П: коробочка (д = 6–8 мм, Ø = 5–7 мм). VII–VIII.

РОДИНА ВІНОГРАДНІ – VITACEAE (ВІТАЦЕЄ)

№44

Виноград культурний

Vitis vinifera L.

Вітіс вініфера

Ксеро-мезофіт	2
Мезотроф	3
Геліофіт	1
Фанерофіт	1

ЖФ: однодомна багаторічна листопадна ліана (кущ).

В: 130–150 років.

КС: мичкувата. **ПП:** відсутні.

Ст: чепке, ліана, кругле, стовбурець
(в = 30–40 м, Ø = до 15–20 см).

Л: прості. Придатки – вусики.

ЛП: округла, 3–5-ти лопатева-роздільна, опушена знизу
(Ø = 5–20 см).

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: волоть (складна китиця). V–VI.

Кв (Со): зелена.

ФК: × Ca₍₅₎ Co₍₅₎ A₅ G₍₂₎.

П: ягода (д = 0,6–3 см). **СП:** грона. VIII–IX.

РОДИНА СЕЛЕРОВІ – *APIACEAE* (АПІАЦЕЕ)

50

<p>№45</p> 	<p>Кріп пахучий <i>Anethum graveolens</i> L. <u>Анетум гравеоленс</u></p>	<p>Мезофіт 3</p>	<p>3</p>
	<p>ЖФ: однодомна однорічна ярова трава. КС: стрижнева. ПП: відсутні. Ст: прямостояче, голе, кругле, дрібно борознисте (в = 40–120 см). Л: прості, ЛП: еліптична, яйцеподібна, пірчасто-розсічна; сегменти Л – лінійні, ниткоподібні. К: верхніх Л. – сидяче (пихвове), нижніх Л. – черешкове (пихвове). ЛР: чергове. С: складний зонтик (Ø = до 15 см). VI–VII. Кв (Со): жовта. ФК: × Са(5) Со5 А5 G(2). П: сім'янка (д = 3–5 мм, ш = 1,5–3,5 мм). ЗП: двосім'янка. VIII–IX.</p>	<p>Мезотроф 3</p>	<p>3</p>
<p>Геліофіт 1</p>	<p>1</p>		
<p>Терофіт 5</p>	<p>5</p>		

РОДИНА СЕЛЕРОВІ – *APIACEAE* (АПІАЦЕЕ)

№46

Морква посівна

Daucus sativus (Hoffm.) Roehl.

Даукус сатівус

Мезофіт	3
Мезотроф	3
Геліофіт	1
Гемікриптофіт	3

ЖФ: однодомна дворічна розеткова трава.

КС: стрижнева (коренеплід). **ПП:** відсутні.

Ст: прямостояче, ребристе (в = 25–100 (150) см на другому році життя).

Л: поліморфні, прості,

ЛП: трикутна, яйцеподібна, двічі-пірчасторозсічена (д = 10–20 см, ш = 3–7 см); сегменти Л. – ланцетні, еліптичні (д = 5–15 мм, ш = 2–5 мм), загострені.

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: складний зонтик (Ø = 4–10 см) з 10–50 (100) променями. VI–VII.

Кв (Со): зелено-біла (Ø ≈ 0,5 см).

ФК: × Ca₍₅₎ Co₅ A₅ G₍₂₎.

П: сім'янка (д = 2–5 мм, ш = 1,5–2 мм). **ЗП:** двосім'янка. VIII.

РОДИНА ПАСЛЬОНОВІ – *SOLANACEAE* (СОЛЯНАЦЕЕ)

№47

**Паслін
бульбистий
(Картопля)**

Solanum tuberosum L.

Солянум туберозум

Мезофіт	3
Мезо-евтроф	4
Геліофіт	1
Криптофіт	4

ЖФ: однодомна багаторічна трава.

КС: мичкувата. **ПП:** бульби, столони.

Ст: прямостояче, ребристе, опушене (в = 15–20 (50) см).

Л: прості.

ЛП: преривчасто-непарнопірчасто-розсічена, м'яко опушена; сегменти Л. – яйцеподібні, еліптичні (д = 4–6 см, ш = 2,5–3 см).

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: монохазій завиток. VI.

Кв (Со): біла, рожева, фіолетова ($\varnothing \approx 0,5$ см).

ФК: $\times Ca_{(5)} Co_{(5)} A_5 G_{(2)}$.

П: ягода ($\varnothing \approx 2$ см). VIII.

РОДИНА ПАСЛЬОНОВІ – *SOLANACEAE* (СОЛЯНАЦЕЕ)

№48

Паслін синій (Баклажан)

Solanum melongena L.

Солянум мельонгена

Мезо-гігрофіт	4
Мезо-евтроф	4
Геліофіт	1
Терофіт	5

ЖФ: однодомна одно-багаторічна трава.

КС: стрижнева. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, ребристе, опушене (в = 0,5–1,5 м).

Л: прості.

ЛП: яйцеподібна, еліптична, цілісна, опушена (д = 7–35 см, ш = 5–15 см).

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: напівзонтик (2–7 Кв.). VI–IX.

Кв (Со): фіолетова (Ø ≈ 2,5–5 см).

ФК: × Ca₍₅₎ Co₍₅₎ A₅ G₍₂₎.

П: ягода фіолетова (біла), округла, циліндрична (д = до 40 (70) см, Ø = до 20 см). VIII–X.

РОДИНА ПАСЛЬОНОВІ – *SOLANACEAE* (СОЛЯНАЦЕЕ)

№49

Помідор їстівний *Lycopersicon
esculentum* Mill. Лікоперсікон
ескулентум

Мезофіт	3
Мезо-евтроф	4
Геліофіт	1
Терофіт	5

ЖФ: однодомна однорічна ярова трава.

КС: стрижнева, галузиста ($г \approx 1$ м). **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, висхідне, ребристе, опушене ($в = 0,3-2$ м).

Л: прості.

ЛП: непарно-пірчасто-лопатева (розсічена), опушена; сегменти
Л. – яйцеподібні, обернено-яйцеподібні, еліптичні
($д = 4-6$ см, $ш = 2,5-3$ см).

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: монохазій завиток, китиця. VI.

Кв (Со): жовта ($\varnothing \approx 1-2$ см).

ФК: $\times Ca_{(5)} Co_{(5)} A_5 G_{(2)}$.

П: ягода червона (рожева) ($\varnothing \approx 2-15$ см). VIII.

РОДИНА ПАСЛЬОНОВІ – *SOLANACEAE* (СОЛЯНАЦЕЕ)

№50

Дурман звичайний

Datura stramonium L.

Датура страмоніум

Мезофіт

3

Евтроф

5

Геліофіт

1

Терофіт

5

ЖФ: однодомна однорічна ярова трава.

КС: стрижнева, галузиста. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, висхідне, ребристе, галузисте,
(в = 20–100 см).

Л: прості.

ЛП: яйцеподібна, пірчасто-лопатева
(д = до 20 см, ш = до 12 см).

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: поодинокі Кв. IV–IX.

Кв (Со): біла (д = 6–10 (12) см).

ФК: × Са₍₅₎ Со₍₅₎ А₅ G₍₂₎.

П: коробочка. VII–X.

РОДИНА ГУБОЦВІТІ – LAMIACEAE (ЛЯМІАЦЕЕ)

№51

Глуха кропива

біла *Lamium*

album L. Ляміум

альбум

Мезофіт

3

Евтроф

5

Геліо-сциогеліофіт

2

Криптофіт

4

ЖФ: однодомна багаторічна трава.

КС: мичкувата. **ПП:** кореневище.

Ст: прямостояче, чотиригранне (в = 20–60 см).

Л: прості.

ЛП: яйцеподібна, серцеподібна, цілісна
(д = 4–10 (15) см, ш = 1,5–6 (10) см).

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: несправжньокільчасте у пазухах Л. IV–IX.

Кв (Со): біла (д = до 2 см).

ФК: $\uparrow Ca_{(5)} Co_{(3+2)} A_4 G_{(2)}$.

П: горішок. **ЗП:** чотиригорішок. VI–X..

РОДИНА ГУБОЦВІТІ – LAMIACEAE (ЛЯМІАЦЕЕ)

№52

Шавлія лікарська

Salvia officinalis L.

Сальвія офіціналіс

Ксеро-мезофіт

2

Мезотроф

3

Геліофіт

1

Хамефіт

2

ЖФ: однодомний багаторічний напівкущ.

КС: мичкувата.

ПП: кореневище.

Ст: прямостояче, чотиригранне, галузисте (в = 25–50 см).

Л: прості.

ЛП: видовжена, цілісна, густо опушена

(д = 4–8 см, ш = 1,8–2,5 (4) см).

К: нижніх Л. – черешкове, верхніх Л. – сидяче. **ЛР:** чергове.

С: 6–7 несправжньокільчасте (10-ти Кв.). VI– VII.

Кв (Со): фіолетова (д = до 2 см).

ФК: ↑ Ca₍₅₎ Co₍₃₊₂₎ A_{2+2st} G₍₂₎.

П: горішок (Ø = 2,5 мм). **ЗП:** чотиригорішок. VIII–IX.

РОДИНА АЙСТРОВІ – *ASTERACEAE* (АСТЕРАЦЕЕ)

№53

Соняшник однорічний

Helianthus annuus L.

Геліантус аннуус

Ксеро-мезофіт

2

Евтроф

5

Геліофіт

1

Терофіт

5

ЖФ: однодомна однорічна ярова трава.

КС: стрижнева, глибока ($\Gamma = 2-3$ м). **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, ребристе, галузисте, опушене
($v = 0,6-2,5$ (5) м, $\varnothing = 5-7$ см).

Л: прості.

ЛП: еліптична, яйцеподібна, серцеподібна, опушена, цілісна
($d =$ до 40 см, $ш = 2,5-7$ см).

К: черешкове. **ЛР:** низових Л. – супротивне, верхніх Л. – чергове.

С: кошик ($\varnothing = 30-50$ см, 200–2000 Кв.). VI– VIII.

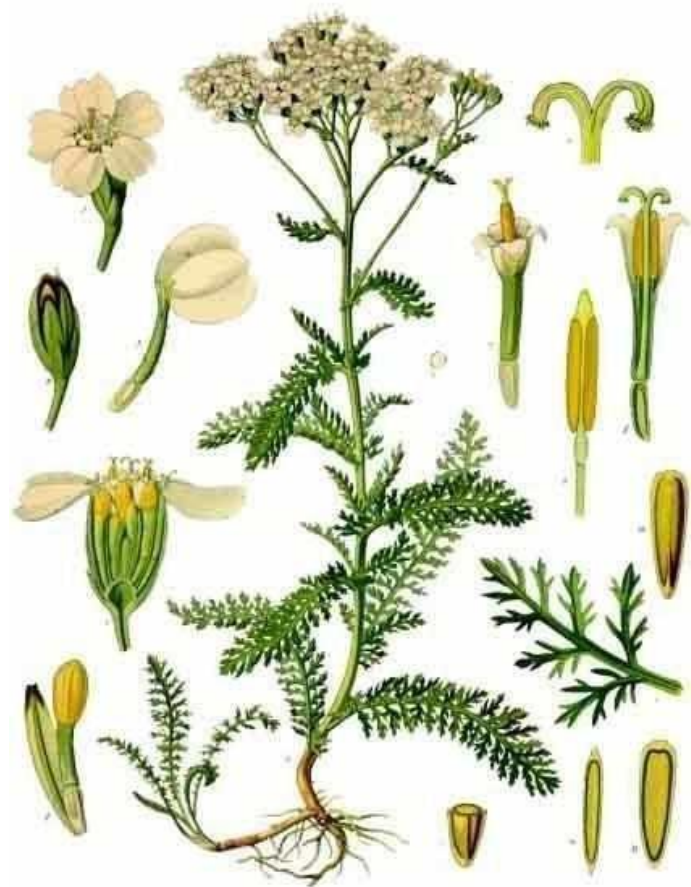
Кв (Со): жовта ($d = 6-10$ (12) см).

ФК: крайові – $\uparrow Ca_{2-4} Co_{(3)}$ або $\uparrow \uparrow Ca_{2-4} Co_{(3)} G_{(2)}$ (несправжньоязичкові); середні – $\times Ca_{2-4} Co_{(3)} A_5 G_{(2)}$ (трубчасті).

П: сім'янка ($d = 8-15$ мм, $ш = 4-8$ мм). IX–X.

РОДИНА АЙСТРОВІ – *ASTERACEAE* (АСТЕРАЦЕЕ)

№54

Деревій звичайний *Achillea*
millefolium L. **Ахіллея**
міллефоліум

Ксеро-мезофіт	2
Мезотроф	3
Геліофіт	1
Гемікриптофі	3

ЖФ: однодомна багаторічна розеткова трава.

КС: мичкувата, розгалужена. **ПП:** кореневище.

Ст: прямостояче, від основи висхідне, опушене, кругле, зверху галузисте (в = 20–60 (120) см).

Л: прості.

ЛП: ланцетна, ланцетно-лінійна, двічі-тричі-пірчасто-розсічена (д = до 15 (40) см, ш = 0,5–3 см).

К: розеткових Л. – черешкове, верхніх Л. – сидяче. **ЛР:** чергове.

С: кошики (Ø = 4–10 мм) зібрані у щиток. V–X.

Кв (Со): біла, рожева, червона.

ФК: крайові – $\uparrow \text{♀ } \text{Ca}_{2-4} \text{Co}_{(3)} \text{G}_{(2)}$ (несправжньоязичкові); середні –
 $\times \text{Ca}_{2-4} \text{Co}_{(3)} \text{A}_5 \text{G}_{(2)}$ (трубчасті).

П: сім'янка (д = 1,5–2,3 мм, ш = 0,5–0,9 мм). 3 VIII.

РОДИНА АЙСТРОВІ – *ASTERACEAE* (АСТЕРАЦЕЕ)

№55

Полин звичайний *Artemisia vulgaris* L. **Артемізія**
вульгаріс

Мезофіт	3
Мезо-евтроф	4
Геліофіт	1
Гемікриптофіт	3

ЖФ: однодомна багаторічна трава.

КС: стрижнева. **ПП:** каудекс.

Ст: прямостояче, ребристе бурувато-фіолетове, опушене (в = до 160 см).

Л: прості.

ЛП: еліптична, яйцеподібна, пірчасто-роздільна (розсічена) (д = 4–12 см, ш = 2,5–7 см.).

К: нижніх Л. – черешкове, верхніх Л. – сидяче. **ЛР:** чергове.

С: кошики (д = 3–4 мм, ш = 1,5–3 мм) зібрані у китиці (волють). VII–IX.

Кв (Со): червоно-бура.

ФК: $\times Ca_{2-4} Co_{(3)} A_5 G_{(2)}$ (трубчасті).

П: сім'янка (д = 1,2–2 мм, ш = 0,3–0,5 мм). VII–X.

РОДИНА АЙСТРОВІ – *ASTERACEAE* (АСТЕРАЦЕЕ)

№56

Осот звичайний *Cirsium vulgare* (Savi) Ten. **Цірзіум вульгаре**

Мезофіт	3
Евтроф	5
Геліофіт	1
Гемікриптофіт	3

ЖФ: однодомна дворічна розеткова трава.

КС: стрижнева. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, кругле, опушене, зубчасто-або шипувато-крилате (в = 50–150 см).

Л: прості.

ЛП: ланцетна, видовжена, пірчасто-роздільна з шипами (д = 7–10 (15–25) см, ш = 3–4 см).

К: збіжне. **ЛР:** чергове.

С: кошик (∅ = 3–4 (5) см). VII–IX.

Кв (Со): рожева, червона (д = 2,5–3,5 см).

ФК: × Са₂₋₄ Со₍₃₎ А₅ G₍₂₎ (трубчасті).

П: сім'янка (д = 4–5 мм). VII–XI.

РОДИНА АЙСТРОВІ – *ASTERACEAE* (АСТЕРАЦЕЕ)

№57

Кульбаба лікарська

Taraxacum officinale F.H. Wigg

Тараксакум офіцінале

Мезофіт

3

Оліго-мезотроф

2

Геліофіт

1

Гемікриптофіт

3

ЖФ: однодомна багаторічна розеткова трава.

КС: стрижнева (г ≈ 60 см). **ПП:** каудекс.

Ст: прямостояче, квітконос, циліндричне, порожнє (в = 5–40 см).

Л: прості.

ЛП: ланцетна, видовжено-зворотно-яйцеподібна, пірчато-роздільна (д = 8–25 см, ш = 2–5 см).

К: черешкове / сидяче. **ЛР:** чергове.

С: кошик (Ø = 3–7 см). V–VII.

Кв (Со): жовта.

ФК: ↑ Ca_∞ Co₍₅₎ A₍₅₎ G₍₂₎ – язичкові.

П: сім'янка з чубком (д = 3–4 мм, ш = 1,2–1,5 мм). VI–VIII.

РОДИНА АЙСТРОВІ – ASTERACEAE (АСТЕРАЦЕЕ)

№58

ЖОВТИЙ ОСОТ
ПОЛЬОВИЙ *Sonchus*
arvensis L. **Сонхус**
арвензіс

Мезофіт	3
Мезо-евтроф	4
Геліофіт	1
Гемікриптофіт	3

ЖФ: однодомна багаторічна розеткова трава.

КС: стрижнева, коренепаросткова (Γ = до 50 см). **ПШ:** відсутній.

Ст: прямостояче, кругле, опушене (v = 40–100 (150) см).

Л: прості.

ЛП: видовжена, ланцетна, від цілісного до пірчасто-розсіченого
 (d = 8–20 см, $ш$ = 1,5–8 см).

К: нижніх Л. – черешкове, верхніх Л. – сидяче (стеблообгортне).

ЛР: чергове.

С: кошики ($\varnothing \approx 3$ см) зібрані у щиток (волють). V–VII.

Кв (Со): жовта.

ФК: $\uparrow C_{\infty} C_{(5)} A_{(5)} \overline{G_{(2)}}$ – язичкові.

П: сім'янка з чубком (d = 2–3 мм, $ш$ = 0,7–1 мм). VI–VIII.

РОДИНА БЕРЕЗКОВІ – *CONVOLVULACEAE* (КОНВОЛЬВУЛЯЦЕЕ)

№59

Березка польова

Convolvulus arvensis L.

Конвольвулюс арвензіс

Ксеро-мезофіт

2

Мезо-евтроф

4

Геліофіт

1

Криптофіт

3

ЖФ: однодомна багаторічна розеткова трава.

КС: стрижнева, глибока (г = до 3 м).

ПП: кореневі паростки на бічних коренях.

Ст: сланке, витке, ребристе (д = 20–100 см).

Л: прості.

ЛП: видовжена, еліптична, списоподібна, цілісна
(д = 3–5 см, ш = 1,5–2,5 см).

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: поодинокі Кв (китиця) у пазухах Л. VI–IX.

Кв (Со): біла, рожева (д = 15–26 мм).

ФК: × Са₍₅₎ Со₍₅₎ А₅ G₍₂₎ – лійкоподібні.

П: коробочка округло-яйцеподібна (д = 6–7 мм). VII–IX.

РОДИНА ЛІЛІЙНІ – *LILIACEAE* (ЛІЛІАЦЕЕ)

№60

Тюльпан Геснера

Tulipa gesneriana L.

Тюліпа геснеріана

Ксеро-мезофіт

2

Мезотроф

3

Геліофіт

1

Криптофіт

4

ЖФ: однодомна багаторічна трава (ефемероїд).

КС: мичкувата. **ПП:** цибулина ($\varnothing = 2,5-3$ см).

Ст: прямостояче, квітконос, кругле (в = до 40 см).

Л: прості.

ЛП: видовжено-яйцеподібні, ланцетні, цілісні
(д = до 20 см, ш = 5–10 см).

К: сидяче. **ЛР:** чергове.

С: поодинокі Кв. IV–V.

Кв (Со): біла, рожева, жовта (д = до 7 см).

ФК: $\times C_{a0} C_{o3+3} A_{3+3} G_{(3)}$.

П: коробочка (д = до 4 см, ш = до 2,2 см). VI.

РОДИНА КОНВАЛІЄВИ – *CONVALLARIACEAE* (КОНВАЛЯРИАЦЕАЕ)

№61

Конвалія звичайна

Convallaria majalis L.

Конваллярія маяліс

Мезофіт

3

Мезотроф

3

Геліофіт

1

Криптофіт

4

ЖФ: однодомна багаторічна розеткова трава.

КС: мичкувата. **ПП:** кореневище.

Ст: прямостояче, поникле, квітконос (в = 15–30 см).

Л: прості поліморфні.

ЛП: прикореневих Л. – широко-ланцетна, видовжено-еліптична (д = 10–20 см, ш = 4–8 см); стеблових Л. – нитчаста.

К: черешкове. **ЛР:** чергове.

С: китиця 6–20-ти Кв. V.

Кв (Со): біла дзвоникоподібна.

ФК: $\times Ca_0 Co_{(3+3)} A_{3+3} G_{(3)}$.

П: ягода червона ($\varnothing = 6-8$ мм). VI–VII.

РОДИНА ГІАЦИНТОВІ – *HYACINTHACEAE* (ГІАЦИНТАЦЕЕ)

№62

Проліска
сибірська *Scilla*
sibirica Нав.
Сциля сибіріка

Мезофіт	3
<i>Мезо-евтроф</i>	4
<i>Геліофіт</i>	1
Криптофіт	4

ЖФ: однодомна багаторічна трава (ефемероїд).

КС: мичкувата. **ПП:** цибулина ($\varnothing = 2$ см).

Ст: прямостояче, квітконос, кругле (в = 10–20 см).

Л: прості.

ЛП: широколінійна, цілісна (ш = 1–2 см).

К: піхвове. **ЛР:** чергове.

С: китиця 2–4-ти Кв. III–IV.

Кв (Со): синя, блакитна (д \approx 1,3 см).

ФК: \times Са₀ Со₃₊₃ А₃₊₃ G₍₃₎.

П: коробочка. V.

РОДИНА ЦИБУЛЕВІ – *ALLIACEAE* (АЛЛІАЦЕЕ)

№63

Цибуля
городня
Allium cepa L.
Алліум цепа

Мезофіт	3
<i>Мезо-евтроф</i>	4
<i>Геліофіт</i>	1
Криптофіт	4

ЖФ: однодомна багаторічна розеткова трава.
КС: мичкувата. **ПП:** цибулина (Ø = до 15 см).
Ст: прямостояче, трубчасте, кругле, квітконос (в = до 1,5 м).
Л: прості.
ЛП: трубчаста (д = 10–52 см, Ø = 0,5–2,2 см).
К: сидяче (піхвове). **ЛР:** чергове.
С: зонтик 250–900-ти Кв. (Ø = 4–5 (15) см). VI–VII.
Кв (Со): зелено-біла (Ø ≈ 1 см).
ФК: × Са₀ Со₃₊₃ А₃₊₃ G₍₃₎.
П: коробочка. VIII.

РОДИНА ЦИБУЛЕВІ – *ALLIACEAE* (АЛЛІАЦЕЕ)

№64

Цибуля посівна
(Часник) *Allium sativum*
L. Алліум сатівум

Мезофіт	3
<i>Мезо-евтроф</i>	4
<i>Геліофіт</i>	1
Криптофіт	4

ЖФ: однодомна багаторічна розеткова трава.
КС: мичкувата. **ПП:** цибулина складна ($\varnothing = 3-6$ (8) см).
Ст: прямостояче, трубчасте, квітконос (в = до 1,5 м).
Л: прості.
ЛП: ланцетна, лінійна (д = 30–40 (100) см).
К: сидяче (піхвове). **ЛР:** чергове.
С: зонтик (разом з Кв. утворюються повітряні цибулинки (д = 1,5–3 мм). VI–VII.
Кв (Со): біло-сіра ($\varnothing \approx 1$ см).
ФК: $\times Ca_0 Co_{3+3} A_{3+3} G_{(3)}$.
П: коробочка. VIII.

РОДИНА ОСОКОВІ – *CYPERACEAE* (ЦПЕРАЦЕЕ)

№65

Комиш лісовий *Scirpus sylvaticus* L. **Сцірпус сільватікус**

Гігрофіт	5
Мезо-евтроф	4
Геліофіт	1
Криптофіт	4

ЖФ: однодомна багаторічна розеткова трава.

КС: мичкувата. **ПП:** кореневище ($\varnothing \approx 1$ см).

Ст: прямостояче, квітконос, тригранне
(в = 40–120 см, $\varnothing = 1,5$ см).

Л: прості.

ЛП: широколінійна, лускоподібна, цілісна.

К: піхвове. **ЛР:** чергове.

С: колоски (д = 3–5 мм) зібрані у китицю (зонтик). V–VII.

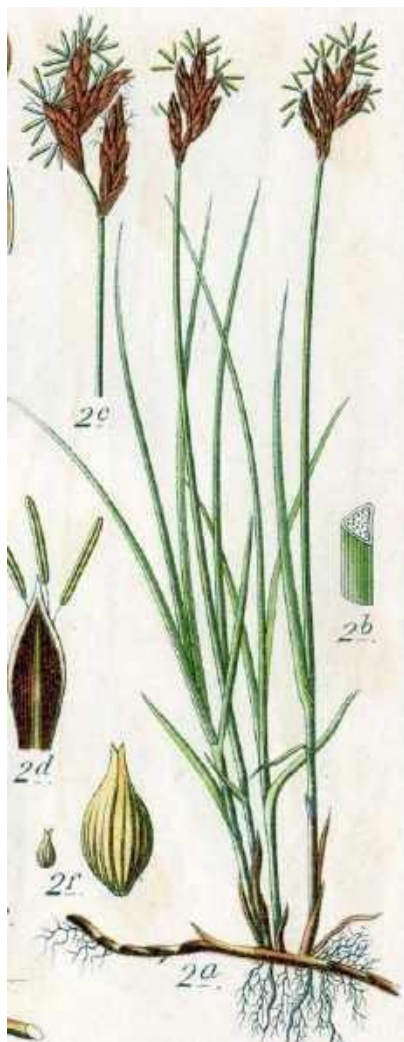
Кв (Са): буро-червона.

ФК: $\times Ca_{3+3}Co_0 A_3 G_{(3)}$.

П: горішок (д = 2,5–3 мм). VI–VIII.

РОДИНА ОСОКОВІ – *CYPERACEAE* (ЦІПЕРАЦЕЕ)

№66

Осока рання *Carex*

praecox Shereb.

Карекс прекокс

Ксеро-мезофіт 2

Мезо-евтроф 4

Геліофіт 1

Криптофіт 4

ЖФ: однодомна багаторічна трава.

КС: мичкувата. **ПП:** кореневище ($\varnothing = 1-1,5$ (2) мм).

Ст: прямостояче, тригранне, квітконос (в = 15–45 см).

Л: прості.

ЛП: лінійна, цілісна (ш = 1–2 мм).

К: піхвове. **ЛР:** чергове.

С: складний колос (д = 2,5 см), прості колоски ((3) 4–6 (7) шт., д = 0,8 см, ш = 0,4–0,5 мм). IV–V.

Кв: криюча луска – бура, зелена.

ФК: ♂ $Ca_0Co_0 A_3 G_0$; ♀ $Ca_0Co_0 A_0 G_{(3)}$.

П: горішок тригранний (д \approx 1 мм). IV–VI.

РОДИНА ТОНКОНОГОВІ (ЗЛАКОВІ) – POACEAE (ПОАЦЕЕ)

№67

Пирій повзучий

Elytrigia repens (L.)

Nevski Елітрігія
репенс

Мезофіт

3

Евтроф

5

Геліо-сциогеліофіт

2

Криптофіт

4

ЖФ: однодомна багаторічна кущова трава.

КС: мичкувата. **ПП:** кореневище.

Ст: прямостояче, трубчасте (соломина), борозенчасте
(в = до 120 см).

Л: прості.

ЛП: лінійні (д = 15–40 см, ш = 0,3–1 см).

К: піхвове. **ЛР:** чергове.

С: складний колос (д = 10–30 см); прості колоски 3–8-ми
Кв. (д = 1–2 см). VI–VIII.

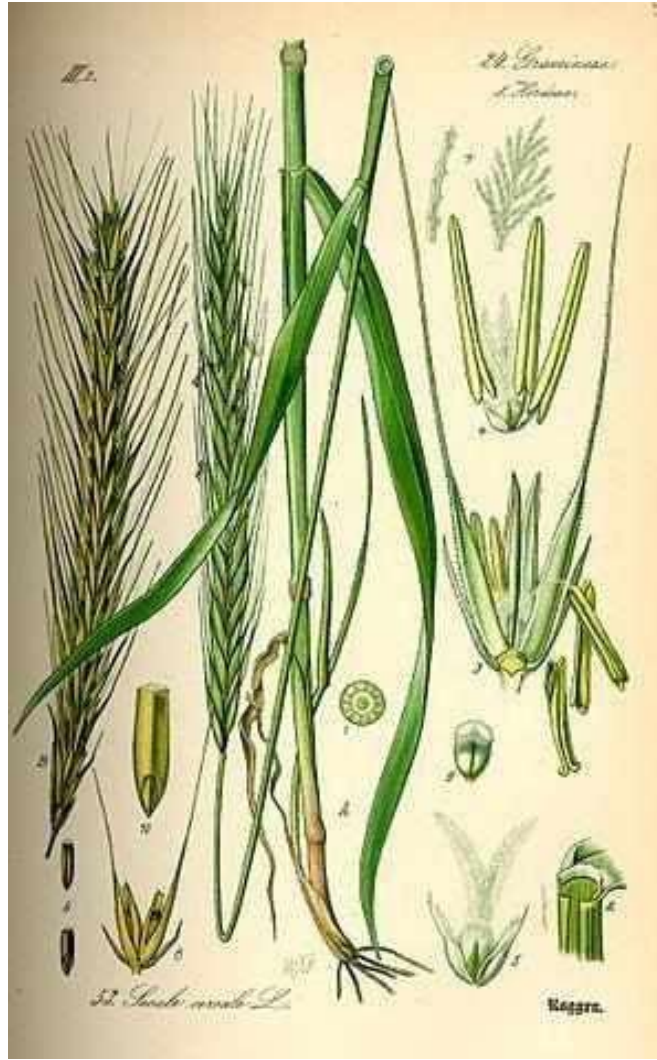
Кв (Са): зелена.

ФК: × Са₂ Со₀ А₃ G₍₂₎.

П: зернівка. VIII–IX.

РОДИНА ТОНКОНОГОВІ (ЗЛАКОВІ) – POACEAE (ПОАЦЕЕ)

№68

Жито посівне *Secale cereale* L. **Секале**
цереале

Мезо-гігрофіт	4
Мезотроф	3
Геліофіт	1
Терофіт	5
(Гемікриптофіт)	(3)

ЖФ: однодомна одно-дворічна кущова трава.

КС: мичкувата (г = 1–2 м). **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, трубчасте (соломина), борозенчасте (в = 80–100 (200) см).

Л: прості.

ЛП: широколінійна (д = 15–30 см, ш = 1,5–2,5 см).

К: піхвове. **ЛР:** чергове.

С: складний колос (д = 5–15 см). V–VI.

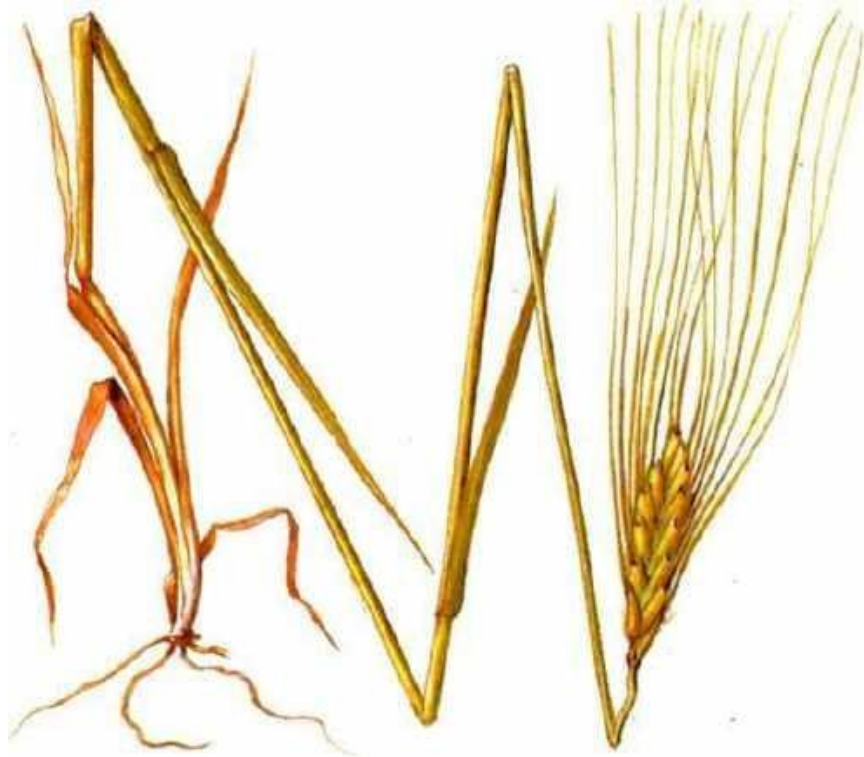
Кв (Са): зелена.

ФК: × Ca₂ Co₀ A₃ G₍₂₎.

П: зернівка (д = 0,5–1 см). VIII.

РОДИНА ТОНКОНОГОВІ (ЗЛАКОВІ) – POACEAE (ПОАЦЕЕ)

№69

Пшениця тверда

Triticum durum Desf.

Трітікум дурум

Мезофіт

3

Мезо-евтроф

4

Геліофіт

1

Терофіт

5

(Гемікриптофіт) (3)

ЖФ: однодомна однорічна ярова (озима) кущова трава.

КС: мичкувата (г ≈ 1 м). **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, трубчасте (соломина), борозенчасте (в = 40–160 (200) см).

Л: прості.

ЛП: лінійні (д = 16–35 см, ш = 0,7–1,1 см).

К: піхвове. **ЛР:** чергове.

С: складний колос (д = 5–13 см). V–VI.

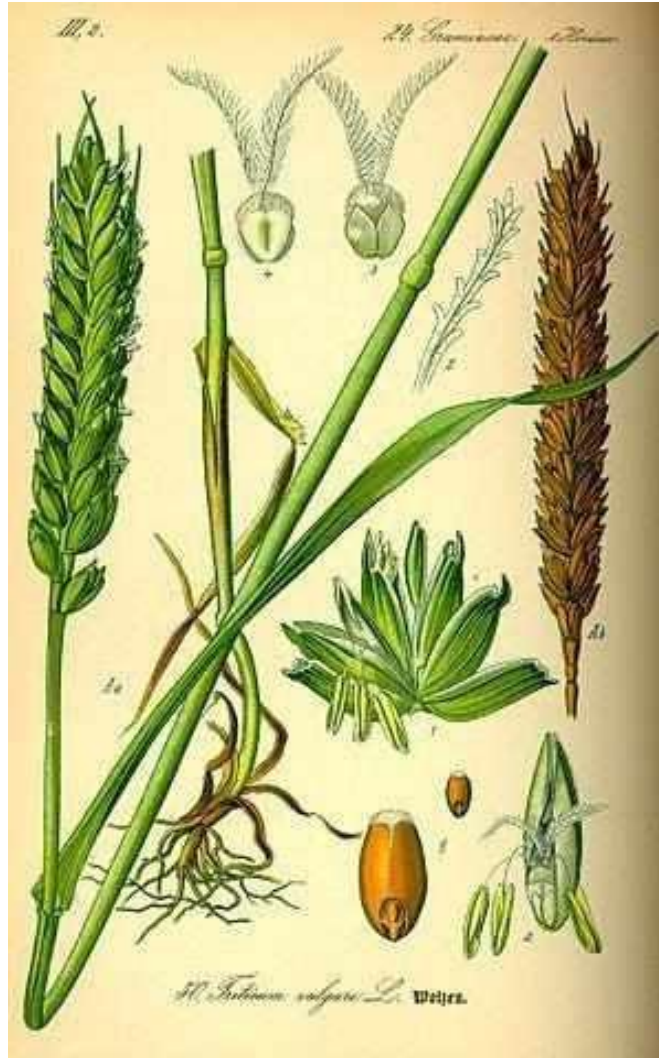
Кв (Са): зелена.

ФК: × Са₂ Со₀ А₃ G₍₂₎.

П: зернівка (д = 0,5–1 см). VIII.

РОДИНА ТОНКОНОГОВІ (ЗЛАКОВІ) – POACEAE (ПОАЦЕЕ)

№70

Пшениця м'яка

Triticum aestivum L.

Трiтiкум естiвум

Мезофіт	3
Мезотроф	3
Геліофіт	1
Терофіт	5
(Гемікриптофіт)	(3)

ЖФ: однодомна однорічна ярова (озима) кущова трава.

КС: мичкувата ($г \approx 1$ м). **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, трубчасте (соломина), борозенчасте ($в = 60-180$ см).

Л: прості.

ЛП: лінійна, цілісна ($д = 16-35$ см, $ш = 0,6-1,6$ см).

К: піхвове. **ЛР:** чергове.

С: складний колос ($д = 10-20$ см). V–VI.

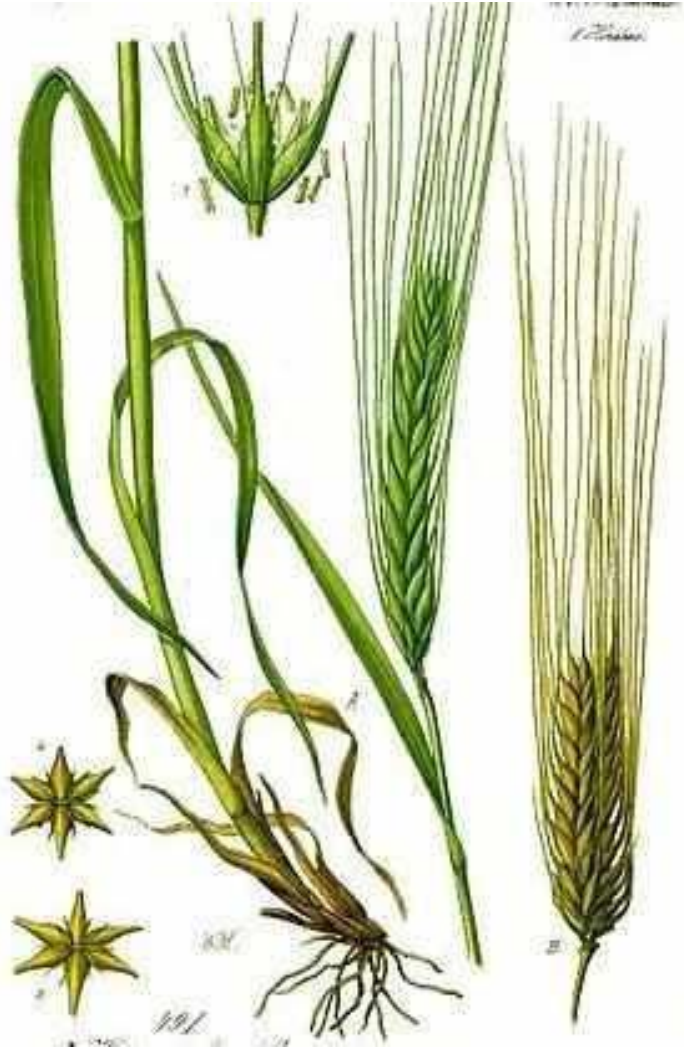
Кв (Са): зелена.

ФК: $\times Ca_2 Co_0 A_3 G_{(2)}$.

П: зернівка ($д = 0,5-1$ см). VIII.

РОДИНА ТОНКОНОГОВІ (ЗЛАКОВІ) – POACEAE (ПОАЦЕЕ)

№71

Ячмінь звичайний

Hordeum vulgare L.

Гордеум вульгаре

Мезофіт	3
Мезотроф	3
Геліофіт	1
Терофіт	5
(Гемікриптофіт)	(3)

ЖФ: однодомна однорічна ярова (озима) кущова трава.

КС: мичкувата (г ≈ 1 м). **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, соломина, борозенчасте (в = 60–180 см).

Л: прості.

ЛП: лінійна, цілісна (д = до 30 см, ш = 2–3 см).

К: піхвове. **ЛР:** чергове.

С: складний колос (д ≈ 10 см). VI–VII.

Кв (Са): зелена.

ФК: × Са₂ Со₀ А₃ G₍₂₎.

П: зернівка (д = 1–1,3 см). VIII.

РОДИНА ТОНКОНОГОВІ (ЗЛАКОВІ) – POACEAE (ПОАЦЕЕ)

№72

Овес
ПОСІВНИЙ
Avena sativa L.
Авена сатіва

Мезо-гігрофіт	4
<i>Мезотроф</i>	3
<i>Геліофіт</i>	1
Терофіт (Гемікриптофіт)	5 (3)

ЖФ: однодомна однорічна (озима) ярова кущова трава.

КС: мичкувата. **ПІІ:** відсутній.

Ст: прямостояче, соломіна, борозенчасте
 (в = 50–170 см, Ø = 0,3–0,6 см).

Л: прості.

ЛІІ: лінійна, цілісна (д = 25–45 см, ш = 0,8–3 см).

К: піхвове. **ЛР:** чергове.

С: колоски зібрані у китицю (волоть) (д = до 25 см). VI–VII.

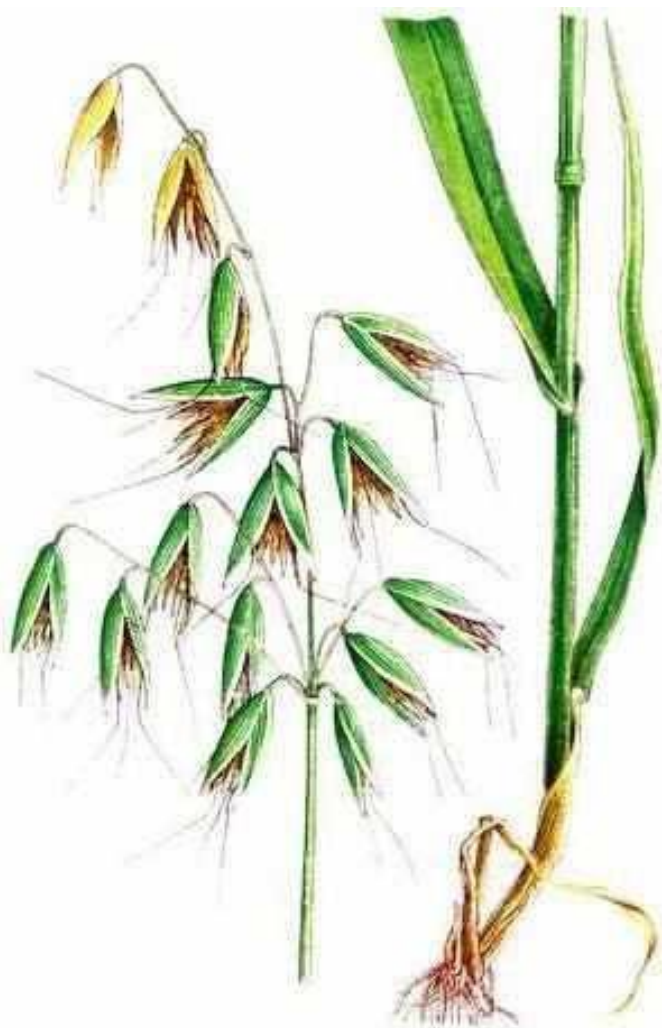
Кв (Са): зелена.

ФК: × Са₂ Со₀ А₃ G₍₂₎.

П: зернівка (д = 1,2–1,5 см). VIII.

РОДИНА ТОНКОНОГОВІ (ЗЛАКОВІ) – POACEAE (ПОАЦЕЕ)

№73

Овес звичайний (вівсюг)

Avena fatua L.

Авена фатуга

Ксеро-мезофіт

2

Мезотроф

3

Геліофіт

1

Терофіт

5

ЖФ: однодомна однорічна ярова кущова трава.

КС: мичкувата.

ПП: відсутній.

Ст: прямостояче, соломину, борозенчасте (в = 60–120 см).

Л: прості.

ЛП: лінійні, цілісні (д = до 35 см, ш = 0,8–3 см).

К: піхвове.

ЛР: чергове.

С: колоски зібрані у китицю (волоть) (д = до 30 см). VI–VII.

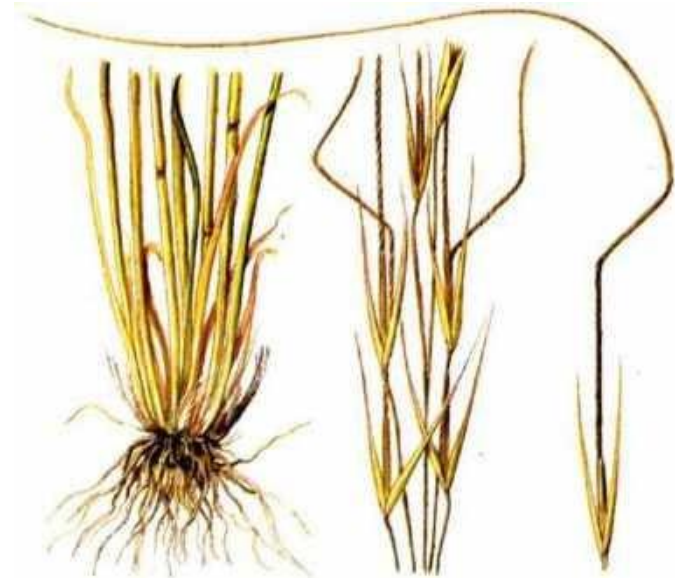
Кв (Са): зелена.

ФК: × Са₂ Со₀ А₃ G₍₂₎.

П: зернівка (д = 1–1,4 см). VIII.

РОДИНА ТОНКОНОГОВІ (ЗЛАКОВІ) – POACEAE (ПОАЦЕЕ)

№74

Ковила волосиста

Stipa capillata L.

Стіпа капіллята

Ксерофіт

1

Мезо-евтроф

4

Геліофіт

1

Гемікриптофіт

3

ЖФ: однодомна багаторічна кущова трава.

КС: мичкувата. **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, соломина, борозенчасте (в = 40–80 см).

Л: прості.

ЛП: лінійна, скручена (д = до 25 см, ш = до 2,5 мм).

К: піхвове. **ЛР:** чергове.

С: колоски зібрані у китицю (волоть) (д = до 25 см). VI–VII.

Кв (Са): зелена.

ФК: × Са₂ Со₀ А₃ G₍₂₎.

П: зернівка (д = 0,7–1 см). VIII.

РОДИНА ТОНКОНОГОВІ (ЗЛАКОВІ) – POACEAE (ПОАЦЕЕ)

№75

Просо посівне

Panicum miliaceum L.

Панікум міліацеум

Ксеро-мезофіт

2

Евтроф

5

Геліофіт

1

Терофіт

5

ЖФ: однодомна однорічна ярова кущова трава.

КС: мичкувата (г = до 150 см). **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, соломина, борозенчасте, опушене (в = 40–200 см).

Л: прості.

ЛП: лінійна (д = 18–65 см, ш = 1–4 см).

К: піхвове. **ЛР:** чергове.

С: колоски зібрані у китицю (волють) (д = до 60 см). VI–VII.

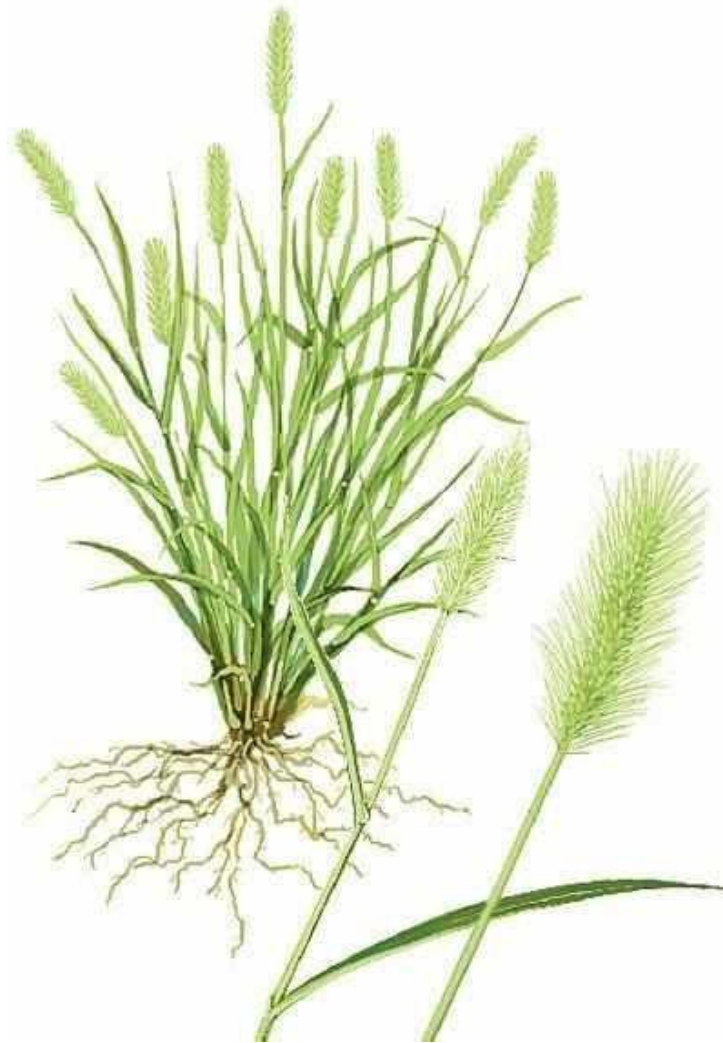
Кв (Са): зелена.

ФК: × Са₂ Со₀ А₃ G₍₂₎.

П: зернівка плівчаста (∅ = 1–2 мм). VIII.

РОДИНА ТОНКОНОГОВІ (ЗЛАКОВІ) – POACEAE (ПОАЦЕЕ)

№76

Мишій зелений *Setaria viridis* (L.) P. Beauv.

Сетарія вірідіс

Мезофіт

3

Мезо-евтроф

4

Геліофіт

1

Терофіт

5

ЖФ: однодомна однорічна ярова кущова трава.

КС: мичкувата (г = до 50 см). **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, соломина, борозенчасте (в = 10–80 см).

Л: прості.

ЛП: лінійна, ланцетна (д = 18–65 см, ш = 0,2–1,2 см).

К: піхвове. **ЛР:** чергове.

С: колос складний (д = 4–7 см). VII–IX.

Кв (Са): зелена.

ФК: × Са₂ Со₀ А₃ G₍₂₎.

П: зернівка (∅ = 1 мм). VIII–IX.

РОДИНА ТОНКОНОГОВІ (ЗЛАКОВІ) – POACEAE (ПОАЦЕЕ)

№77

Сорго звичайне *Sorghum bicolor* (L.) Moench **Соргум бікольтор**

Ксеро-мезофіт	2
<i>Евтроф</i>	5
<i>Геліофіт</i>	1
Терофіт	5
(Гемікриптофіт)	(3)

ЖФ: однодомна одно- і багаторічна ярова кущова трава.

КС: мичкувата (г = до 150 см). **III:** відсутній.

Ст: прямостояче, виповнене, кругле
(в = 75–250 см, Ø = 1–2,5 см).

Л: прості.

ЛП: лінійна, цілісна (д = до 100 см, ш = 1–4 см).

К: піхвове. **ЛР:** чергове.

С: колоски зібрані у китицю (волоть) (д = 10–60 см). VI–VII.

Кв (Са): зелена.

ФК: × Са₂ Со₀ А₃ G₍₂₎.

П: зернівка плівчаста(Ø = 1–2 мм). VIII.

РОДИНА ТОНКОНОГОВІ (ЗЛАКОВІ) – POACEAE (ПОАЦЕЕ)

№78

Кукурудза звичайна

Zea mays L.

Зеа маїс

Мезофіт

3

Евтроф

5

Геліофіт

1

Терофіт

5

ЖФ: однодомна однорічна ярова трава.

КС: змішана ($\gamma = 1-1,5$ м). **ПП:** відсутній.

Ст: прямостояче, виповнене, кругле
($v = 0,5-0,8$ (3-6) м, $\varnothing =$ до 7 см).

Л: прості.

ЛП: лінійна, ланцетна (д = 100 см, ш = до 10 см).

К: піхвове. **ЛР:** чергове.

♂ **С:** складна китиця (волоть) (д = 4-50 см). VI-VII.

♀ **С:** початок (д = 4-50 см, $\varnothing = 2-10$ см).

ФК: ♂ × $Ca_2 Co_0 A_3 G_0$ – жовто-зелена.

ФК: ♀ × $Ca_2 Co_0 A_0 G_{(2)}$ – червонувата.

П: зернівка (д = 1 см). IX-X.

РОДИНА ПОВИТИЦЕВІ – *CUSCUTACEAE* (КУСКУТАЦЕЕ)

№79

Повитиця польова

Cuscuta campestris Yunck.

Кускута кампестріс

Мезо-гігрофіт

4

Паразит

6

0

Терофіт

5

ЖФ: однодомна однорічна ярова паразитична трава.

КС: присоски (гаусторії).

ПП: відсутній.

Ст: витке, ліана, кругле, жовте, галузисте
(д = 0,5– 1 м, Ø = до 0,8 мм).

Л: відсутні.

С: китиця або голівка (Ø ≈ 1,5 см). VI–VII.

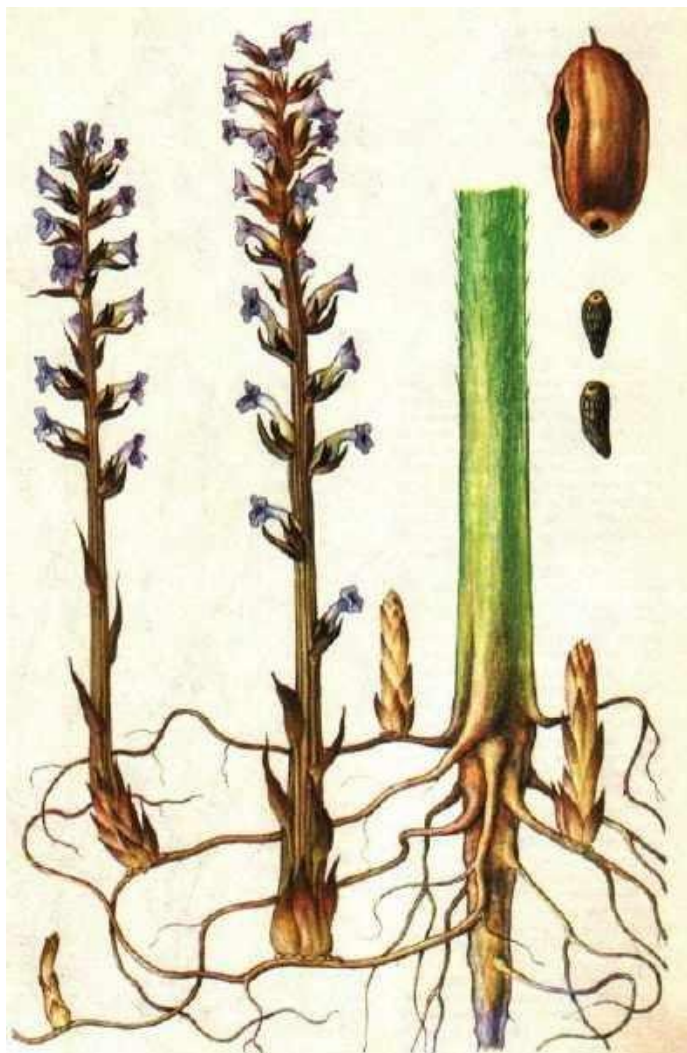
Кв (Са): біло-рожева (д = 2–3 мм).

ФК: × Са₍₅₎ Со₍₅₎ А₅ G₍₂₋₄₎.

П: коробочка (д = 0,8–1,3 мм). VII–IX.

РОДИНА ПОВИТИЦЕВІ – ПОВИЛИКОВЫЕ – *CUSCUTACEAE* (КУСКУТАЦЕЕ)

№80

Вовчок

СОНЯШНИКОВИЙ

Orobanche cymana Wallr.

Орбанхе кумана

Ксеро-мезофіт

Паразит

0

Терофіт

2

6

0

5

ЖФ: однодомна однорічна паразитична трава.

КС: присоски (гаусторії).

ПП: відсутній.

Ст: прямостояче, здуте у основі, кругле, світло-буре (д = до 50 см).

Л: прості.

ЛП: лускоподібна, цілісна.

К: сидяче. **ЛР:** чергове.

С: колос. VI–VII.

Кв (Са): біло-жовта, фіолетова (д \approx 2 см).

ФК: \uparrow Са₂ Со₍₄₎ А₄ G₍₂₎.

П: коробочка (д = 0,8–1,3 мм). VII–IX.

Алфавітний покажчик українських назв

- Абрикос звичайний (№35), 40
Агрис відхилений (№26), 31
Баклажан (№48), 53
Березка польова (№59), 64
Біла акація (№42), 47
Буряк звичайний (№9), 14
Виноград культурний (№44), 49
Віничча справжнє (№11), 16
Вовчок соняшниковий (№80), 85
Гарбуз звичайний (№18), 23
Гикавка сіра (№23), 28
Гірчак звичайний (№14), 19
Гірчиця польова (№20), 25
Глід пірчастий (№31), 36
Глуха кропива біла (№51), 56
Горицвіт весняний (№4), 9
Горобина звичайна (№29), 34
Горох посівний (№40), 45
Гречка посівна (№13), 18
Грицики звичайні (№22), 27
Груша звичайна (№27), 32
Деревій звичайний (№54), 59
Диня посівна (№16), 21
Дуб звичайний (№7), 12
Дурман звичайний (№50), 55
Еспарцет виколистий (№41), 46
Жито посівне (№68), 73
Жовтець їдкий (№6), 11
Жовтець повзучий (№5), 10
Жовтий осот польовий (№58), 63
Ірга овальна (№30), 35
Кавун звичайний (№15), 20
Капуста городня качана (№19), 24
Картопля (№47), 52
Ковила волосиста (№74), 79
Комиш лісовий (№65), 70
Конвалія звичайна (№61), 66
Кріп пахучий (№45), 50
Кукурудза звичайна (№78), 83
Кульбаба лікарська (№57), 62
Лобода біла (№10), 15
Льон звичайний (№43), 48
Малина звичайна (№32), 37
Мишій зелений (№76), 81
Морква посівна (№46), 51
Овес звичайний (№73), 78
Овес посівний (№72), 77
Огірок посівний (№17), 22
Осока рання (№66), 71
Осот звичайний (№56), 61
Паслін бульбистий (№47), 52
Паслін синій (№48), 53
Персик звичайний (№34), 39
Пирій повзучий (№67), 72
Повитиця польова (№79), 84
Полин звичайний (№55), 60
Помідор їстівний (№49), 54
Проліска сибірська (№62), 67
Просо посівне (№75), 80
Пшениця м'яка (№70), 75
Пшениця тверда (№69), 74
Редис посівний (№21), 26
Робінія псевдоакація (№42), 47
Слива домашня (№37), 42
Слива колоча (№36), 41
Смородина червона (№25), 30
Сокирки польові (№2), 7
Сон український (№3), 8
Соняшник однорічний (№53), 58
Сорго звичайне (№77), 82
Сосна звичайна (№1), 6
Спориш (№14), 19
Суниці садові (№33), 38
Тюльпан Геснера (№60), 65
Хрін звичайний (№24), 29
Цибуля городня (№63), 68
Цибуля посівна (№64), 69
Часник (№64), 69
Черемха звичайна (№39), 44
Черешня (№38), 43
Шавлія лікарська (№52), 57
Щавель кислий (№12), 17
Щириця загнута (№8), 13
Яблуна домашня (№28), 33
Ячмінь звичайний (№71), 76

Алфавітний покажчик латинських назв

- Achillea millefolium* L. (№54), 59
Adonis vernalis L. (№4), 9
Allium cepa L. (№63), 68
Allium sativum L. (№64), 69
Amaranthus retroflexus L. (№8), 13
Amelanchier ovalis Medic. (№30), 35
Anethum graveolens L. (№45), 50
Armenica vulgaris Lam. (№35), 40
Armoracia rusticana Gaerth. Mey. et Scher (№24), 29
Avena fatua L. (№73), 78
Avena sativa L. (№72), 77
Berteroa incana (L.) DC. (№23), 28
Beta vulgaris L. (№9), 14
Brassica oleraceae L. var. *capitata* L. (№19), 24
Capsella bursa-pastoris (L.) Medik. (№22), 27
Carex praecox Shereb. (№66), 71
Cerasus avium (L.) Moench. (№38), 43
Chenopodium album L. (№10), 15
Cirsium vulgare (Savi) Ten. (№56), 61
Citrullus lanatus (Thunb.) Matsum et Nakai (№15), 20
Consolida regalis S.F. Gray (№2), 7
Convallaria majalis L. (№61), 66
Convolvulus arvensis L. (№59), 64
Crataegus pinnatifida Bunge. (№31), 36
Cucumis sativus L. (№17), 22
Cucurbita pepo L. (№18), 23
Cuscuta campestris Yunck. (№79), 84
Datura stramonium L. (№50), 55
Daucus sativus (Hoffm.) Roehl. (№46), 51
Elytriga repens (L.) Nevski (№67), 72
Fagopyrum sagittatum L. (№13), 18
Fragaria magna Thuill. (№33), 38
Grossularia reclinata (L.) Mill. (№26), 31
Helianthus annuus L. (№53), 58
Hordeum vulgare L. (№71), 76
Kochia scoparia (L.) Shrad. (№11), 16
Lamium album L. (№51), 56
Linum usitatissimum L. (№43), 48
Lycopersicon esculentum Mill. (№49), 54
Malus domestica Borkh. (№28), 33
Melo sativus Sager ex M.Roem. (№16), 21
Onobrychis viciifolia Scop. (№41), 46
Orobanche cumana Wallr. (№80), 85
Padus avium Mill. (№39), 44
Panicum miliaceum L. (№75), 80
Persica vulgaris Mill. (№34), 39
Pinus silvestris L. (№1), 6
Pisum sativum L. (№40), 45
Polygonum aviculare L. (№14), 19
Prunus domestica L. (№37), 42
Prunus spinosa L. (№36), 41
Pulsatilla ucrainica (Ugr.) Wissjul. (№3), 8
Pyrus communis L. (№27), 32
Quercus robur L. (№7), 12
Ranunculus acris L. (№6), 11
Ranunculus repens L. (№5), 10
Raphanus sativus L. var. *radicula* Lers. (№21), 26
Ribes rubrum L. (№25), 30
Robinia pseudoacacia L. (№42), 47
Rubus idaeus L. (№32), 37
Rumex acetosa L. (№12), 17
Salvia officinalis L. (№52), 57
Scilla sibirica Haw. (№62), 67
Scirpus sylvaticus L. (№65), 70
Secale cereale L. (№68), 73
Setaria viridis L. (№76), 81

Sinapis arvensis L. (№20), 25
Solanum melongena L. (№48), 53
Solanum tuberosum L. (№47), 52
Sonchus arvensis L. (№58), 63
Sorbus aucuparia L.Т (№29), 34
Sorghum bicolor (L.) Moench (№77),
82

Stipa capillata L. (№74), 79
Taraxacum officinale Webb ex Wigg
(№57), 62
Triticum aestivum L. (№70), 75
Triticum durum Desf. (№69), 74
Tulipa gesneriana L. (№60), 65
Vitis vinifera L. (№44), 49

СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Визначник рослин України / А.І. Барбарич, Є.М. Брадис, О.Д. Вісюліна та ін. – К.: Урожай, 1965. – 880 с.
2. Екофлора України. Том 1. / Відпов. ред. Я.П. Дідух. – Київ: Фітосоціоцентр, 2000. 284 с.
3. Екофлора України. Том 2 / Відпов. Ред. Я.П. Дідух. – К.: Фітосоціоцентр, 2004. 480 с.
4. Екофлора України. Том 3 / Ред. Я.П. Дідух. – Київ: Фітосоціоцентр, 2002. 496 с.
5. Екофлора України. Том 5 / Відпов. ред. Я.П. Дідух. – К.: Фітосоціоцентр, 2007. 584 с.
6. Екофлора України. Том 6. / Відпов. Ред. Я.П. Дідух. – К.: Фітосоціоцентр, 2010. 422 с.
7. Морозюк С.С., Протопопова В.В. Трав'янисті рослини України: Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 216 с.
8. Тищенко О.В. Флора України: навч. посіб. / О.В. Тищенко; ННЦ «Інститут біології та медицини» – К.: 2021. – 284 с.
9. APG IV: Angiosperm Phylogeny Group classification for the orders and families of flowering plants. URL: <https://www.gbif.org/dataset/fa8ab13c-52ed-4754-b838-aeff74c79718>
10. WFO Plant List. Snapshots of the taxonomy. URL: <https://wfoplantlist.org/>

Навчальне видання

**ЕКОЛОГО-МОРФОЛОГІЧНА
ХАРАКТЕРИСТИКА РОСЛИН ПРИРОДНИХ
І СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ**

Навчальний наочний посібник
для здобувачів спеціальностей:
201 – «Агрономія»,
202 – «Захист і карантин рослин»

Швиденко Микола Володимирович
Заярна Олена Юріївна

В авторській редакції

Формат 60×84 1/16. Гарнітура Times New Roman
Папір для цифрового друку. Друк цифровий
Ум. друк. арк. 5,23

Державний біотехнологічний університет
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44